

Колективна науково-виробнича комерційна фірма «Нью Комено»
58013, м. Чернівці, вул. Рівненська, 5А, офіс 303
Тел. (0372) 95-04-33, +38(050)183-40-32

ЗВІТ

про стратегічну екологічну оцінку детального плану території
житлової та громадської забудови, обмеженої вулицями Орлика Пилипа,
Героїв Майдану, проспектом Незалежності та житловим проїздом на
земельній ділянці, орієнтовною площею 17,0 га в м. Чернівці

Директор КНВКФ «Нью Комено»

Чобан С.Я.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ	5
1.1. Правові засади проведення СЕО	5
1.2. Методологія проведення СЕО	6
2. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	7
3. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	12
3.1. Кліматичні умови та прогностні їх зміни, якщо ДПТ не буде затверджено	13
3.2. Опис поточного стану атмосферного повітря та прогностні його зміни, якщо ДПТ не буде затверджено	15
3.3. Опис поточного стану водного середовища та прогностні його зміни, якщо ДПТ не буде затверджено.....	20
3.4. Опис поточного стану ґрунтів та прогностні зміни цього стану, якщо ДПТ не буде затверджено.....	23
3.5. Оцінка територій акустичного впливу з визначенням площ наднормативного рівня шуму	28
3.6. Опис поточного стану рослинного світу та прогностні зміни цього стану, якщо ДПТ не буде затверджено	28
3.7. Опис поточного стану тваринного світу та прогностні зміни цього стану, якщо ДПТ не буде затверджено	29
3.8. Відношення ДПТ до природоохоронних територій	30
3.9. Відношення ДПТ до культурної спадщини.....	30
3.10. Опис поточного стану умов життєдіяльності населення та його здоров'я в зоні імовірного впливу ДПТ	31
4. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	33
5. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	38
6. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	42
7. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО-ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3 – 5 ТА 10 – 15 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	45
8. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	50
9. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)	50

10. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	53
11. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).....	53
12. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-11 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	54

Вступ

На сучасному етапі сталий розвиток суспільства все більше стикається з необхідністю розв'язання екологічних проблем місцевості. Це, у свою чергу, позитивно впливає на стан здоров'я населення та загальну якість проживання у населеному пункті, що веде до створення позитивного іміджу міста.

Мета стратегічної екологічної оцінки (СЕО) полягає у сприянні інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення сталого розвитку.

Цей Звіт про СЕО розроблено для «Детального плану території (ДПТ) житлової та громадської забудови, обмеженої вулицями Орлика Пилипа, Героїв Майдану, проспектом Незалежності та житловим проїздом на земельній ділянці, орієнтовною площею 17,0 га в м. Чернівці».

У ході реалізації проєкту передбачається створення громадського багатофункціонального центру місцевого значення.

Об'єкти культурної спадщини, природно-заповідного фонду та екомережі (водні об'єкти та водно-болотні угіддя, водоохоронні зони, прибережні захисні смуги річок, берегові смуги водних шляхів, зони санітарної охорони тощо) на території проєктування відсутні.

Під час здійснення СЕО розглянуто ймовірні наслідки реалізації документа державного планування детального плану території, зокрема, оцінено вплив для таких компонентів довкілля: ґрунти; атмосферне повітря; водні ресурси; стан фауни, флори, біорозмаїття; кліматичні фактори.

1. МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

1.1. Правові засади проведення СЕО

Відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (ст. 2), містобудівна документація підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку, встановленому Законом України "Про стратегічну екологічну оцінку".

Проведення процедури стратегічної екологічної оцінки здійснюється на підставі нижче наведених нормативно-правових актів:

- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».
- Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 №296 «Про затвердження Методичних рекомендацій до здійснення стратегічної екологічної оцінки»;
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії. Зокрема, одним з показників цілі 4 Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління» є показник «Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків». 2012 року Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану передбачається приведення нормативно-правової бази України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» набрав чинності 12 жовтня 2018 року. Мета Закону полягає у сприянні сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони

його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється у випадках, передбачених Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» з метою сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

СЕО здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

1.2. Методологія проведення СЕО

Методологія проведення СЕО складається з шести етапів:

- перший етап – визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;
- другий етап – складання Звіту про стратегічну екологічну;
- третій етап – проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- четвертий етап - врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;
- п'ятий етап - інформування про затвердження документа державного планування;
- шостий етап - моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

2. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Документом державного планування у даному випадку є «Детальний план території житлової та громадської забудови, обмеженої вулицями Орлика Пилипа, Героїв Майдану, проспектом Незалежності та житловим проїздом на земельній ділянці, орієнтовною площею 17,0 га в м. Чернівці».

Територія планування охоплює майданчик торговельного центру «Майдан»; виробничий майданчик колишнього тролейбусного депо, який втратив своє функціональне призначення після будівництва нового депо по вул. Комунальників; майданчик котельні «Південна-1» МКП «Чернівцітеплокомуненерго»; майданчик фізкультурно-оздоровчого центру «Sport Life» та існуючу багатоквартирну житлову забудову між проспектом Незалежності та вул. Орлика Пилипа до першого житлового проїзду, що сполучає ці вулиці.

Розроблення містобудівної документації здійснено на підставі таких вихідних даних:

- рішення виконавчого комітету Чернівецької міської ради від 23.10.2018р. №567/21;
- рішення міської ради VII скликання від 16.04.2018р. №1222;
- містобудівних вимог, наданих департаментом містобудівного комплексу та земельних відносин Чернівецької МР;
- топографічної основи М 1:2000;
- схеми зонування території міста Чернівці (106-2012 «МІСТОПРОЄКТ» м.Львів);
- генерального плану міста Чернівці (106-2012 «МІСТОПРОЄКТ» м.Львів);
- схеми природно-охоронного фонду м.Чернівці;
- схеми санітарно-гігієнічних відстаней м.Чернівці;
- натурних обстежень.

При проєктуванні враховано вимоги:

- ДБН Б.1.1-14-2012 «Склад та зміст детального плану території»;
- ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування і забудова території»;
- ДБН В.2.3-4:2007 «Споруди транспорту. Автомобільні дороги»;
- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»;
- ДБН 360-92** «Планування і забудова міських і сільських поселень»;
- ДБН В. 1.1.7-2002 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»;
- ДБН В.2.2-23:2009 «Будинки і споруди. Підприємства торгівлі»;
- ДБН В.2.2-17:2006 «Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення»;
- ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будівлі та споруди»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009р. №489 «Про затвердження Порядку надання вихідних даних для проєктування об'єктів містобудування»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Основні цілі розроблення детального плану території:

- деталізація планувальної структури частини міста, обмеженої вулицями Орлика Пилипа, Героїв Майдану, проспектом Незалежності та житловим проїздом;
- визначення функціонального призначення даної території;
- обґрунтування просторових рішень та параметрів комплексної забудови з врахуванням санітарних, протипожежних та екологічних умов.

У рамках ДПТ передбачено кілька видів використання території, які на подальших етапах планування потребуватимуть уточнення. Водночас ДПТ не змінює існуюче функціональне використання окремих земельних ділянок та їх категорій, а лише створює умови для наступної такої зміни на підставі Плану зонування цієї території.

Територія ДПТ має беззаперечний потенціал перетворення в багатофункціональний район для роботи та комфортного проживання містян і гостей. Проектом формуються природні простори для різноманітного відпочинку та зручні маршрути пересування за умов інтеграції природи та перепрофілювання колишніх промислових зон.

ДПТ пропонує три черги будівництва:

- 1 черга – будівництво ТРЦ та готелю;
- 2 черга – будівництво комплексу об'єктів повсякденного обслуговування з озелененням та створенням територій рекреації;
- 3 черга – будівництво офісів з паркінгами та тимчасовими автостоянками.

Крім цього, ДПТ передбачає створення в існуючій житловій забудові коротких шляхів та зелених коридорів для мобільності як всередині житлового кварталу, так і для сполучення з існуючими рекреаційними зонами, оформлення дворових просторів, облаштування зручної велосипедної інфраструктури та велодрому тощо.

Містобудівні умови визначені як позитивні. Основними критеріями такої оцінки є:

- 1) вигідне розташування території, що визначається її обрамленням магістральними автошляхами місцевого значення. Ця ділянка знаходиться на перехресті тролейбусних та автобусних маршрутів, які сполучають різні райони міста. Двома вулицями, які обмежують ДПТ (вул. Героїв Майдану та просп. Незалежності), здійснюється потужний трафік автомобілів;
- 2) ділянка проєктування знаходиться на землях громадського, енергетичного, ландшафтного, житлового та іншого призначення;
- 3) територія проєктування існуюча, частково вільна від забудови, наявна значна кількість зелених насаджень, використання яких передбачено у складі проєктного благоустрою;
- 4) ділянка проєктування межує з територіями, які не мають на неї негативного екологічного впливу;
- 5) ділянка проєктування не накладає негативне екологічне навантаження на прилеглі території;
- 6) ДПТ передбачає на ділянці проєктування максимальне збереження та інтеграцію природного середовища в майбутню забудову.

Основні техніко-економічні показники ДПТ наведені у табл. 2.1.

Основні техніко-економічні показники детального плану території

Таблиця 2.1.

№ п/п	Назва показників	Оди- ни- ця вимі- ру	Значення показників		
			Існуючий стан	Етап від 3 до 7 років	Етап від 15 до 20 років
Територія					
1.	Територія в межах проєкту у тому числі:	га	15,030	15,030	15,030
1.1	житлова забудова (у тому числі)	-«-	2,740	2,740	2,740
	а) квартали садибної забудови	-«-	-	-	-
	б) квартали багатоквартирної забудови	-«-	2,740	2,740	2,740
1.2	Ділянки установ і підприємств обслуговування	-«-	1,9579	5,2429	5,7824
1.3	Зелені насадження	-«-	2,1276	1,9060	1,9060
1.4	вулиці, площі (крім вулиць мікрорайон.зн.)	-«-	2,2110	2,3936	2,3936
1.5	Інші території	-«-	5,9935	2,7475	2,2080
2	Населення				
2.1	Чисельність населення, всього:	тис. осіб	1,890	1,890	1,890
	а) у садибній забудові	-«-	-	-	-
	б) багатоповерховій забудові	-«-	1,890	1,890	1,890
2.2	Щільність населення, всього	люд./ га	430,42	430,42	430,42
	а) у садибній забудові	-«-	-	-	-
	б) багатоповерховій забудові	-«-	430,42	430,42	430,42
3	Житловий фонд				
	Житловий фонд, всього	тис. м ²	42,252	42,252	42,252
	а) у садибній забудові	-«-	-	-	-
	б) багатоповерховій забудові	-«-	42,252	42,252	42,252
4	Установи та підприємства обслуговування				
	Відкриті площинні споруди у житловому кварталі	га	-	0,0334	0,5729
	Магазини (у т.ч. ТРЦ)	м ²	16 200	20 000	20 000
	Комплекс об'єктів повсякденного обслуговування	м ²	-	40 000	40 000
	Приміщення для фізкульт.оздор.занять	-«-	3500	3500	3500
	Поліклініка	-«-	305	305	305
	Готель	-«-	-	8200	8200
5	Підземні та багаторівневі паркінги	Маш. місць	62	1062	1062
	Відкриті автостоянки	-«-	228	340	340

Інженерне забезпечення ДПТ. Водо-, електро- та газопостачання здійснюватиметься від існуючих мереж. Індивідуальне опалення запроектованих будівель забезпечуватимуть автономні котельні. Для водовідведення господарсько-побутових стоків передбачається підключення до існуючих каналізаційних мереж міста. Відведення дощових стоків передбачається відкритим способом (канави,

кювети, лотки тощо) з подальшим відведенням у дощову каналізацію міста. Для забезпечення пожежної безпеки передбачається використання існуючого пожежного депо, яке обслуговує м. Чернівці.

Планувальні обмеження.

До планувальних обмежень відноситься система визначених чи нормативних санітарно-захисних зон (СЗЗ), санітарних розривів, охоронних зон, зон санітарної охорони від промислових, сільськогосподарських, комунальних, транспортних, курортних та інженерних об'єктів, що встановлені ДСП 173-96.

Генеральний план району ДПТ з планувальними обмеженнями наведений на рис. 2.1.

Наразі на планованій території та поблизу неї знаходяться такі об'єкти виробничого спрямування:

- котельня «Південна-1» МКП «Чернівцітеплокомуненерго» (у межах ДПТ);
- АЗС «WOG»;
- АЗС ПАТ «Укрнафта».

Для вказаних АЗС відповідно до ДСП 173-96 п. 5.32 розмір санітарно-захисної зони складає 50 м і ці зони витримані.

СЗЗ котельні «Південна-1» визначена розрахунковим методом у рамках розробки «Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами міського комунального підприємства «Чернівцітеплокомуненерго», Чернівці, 2014 р.». Ці документи свідчать, що котельня не створює критичних приземних концентрацій забруднюючих речовин, які перевищують ГДК. Тому згідно з п. 8.6 ОНД-86 СЗЗ цієї котельні обмежується виключно її виробничим майданчиком. Однак, відповідно до листа МКП «Чернівцітеплокомуненерго» № 07-інф.з-т від 29 травня 2019 року, для котельні «Південна-1» облаштовано СЗЗ, яка складає 50 м. Дана зона визначена від місця розташування димової труби як джерела викиду. Оскільки димова труба знаходиться у центрі майданчика, то фактична СЗЗ не виходить за його межі.

Наявні на території котельні «Південна-1» мазутосховище та мазутонасосна, призначені для використання резервного палива, не функціонують та підлягають демонтажу, тому у межах ДПТ планувальні обмеження для них не передбачаються.

Таким чином, котельня «Південна-1» не формує планувальні обмеження відносно громадських об'єктів на проєктованій території (зокрема, велодрому).

Планувальні обмеження ДПТ на перспективу пов'язані з будівництвом громадських будівель і відкритих автостоянок. Для останніх СЗЗ не передбачені, оскільки вони не належать до об'єктів виробничого спрямування. Для них діють обмеження, визначені ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій». Зокрема, відповідно до п. 10.8.8. ДБН Б.2.2-12:2019 відстань від відкритих автостоянок до житлової забудови повинна бути не меншою, ніж 15 м, а до громадських будинків (крім освітніх закладів) – 10 м, якщо кількість машиномісць складає 11 – 50; якщо кількість паркомісць 51 – 100, то відповідні відстані

збільшено до 25 та 15 м, якщо кількість машин на автостоянці буде у межах 101 – 300 одиниць, то вказані відстані повинні бути рівними 35 та 25 м.

Для громадських будівель відповідні обмеження залежать від категорії їх пожежної безпеки (ступінь вогнестійкості) (п. 15.2.2 ДБН Б.2.2-12:2019).

Вказані обмеження щодо запроєктованих об'єктів враховані при складанні ДПТ.

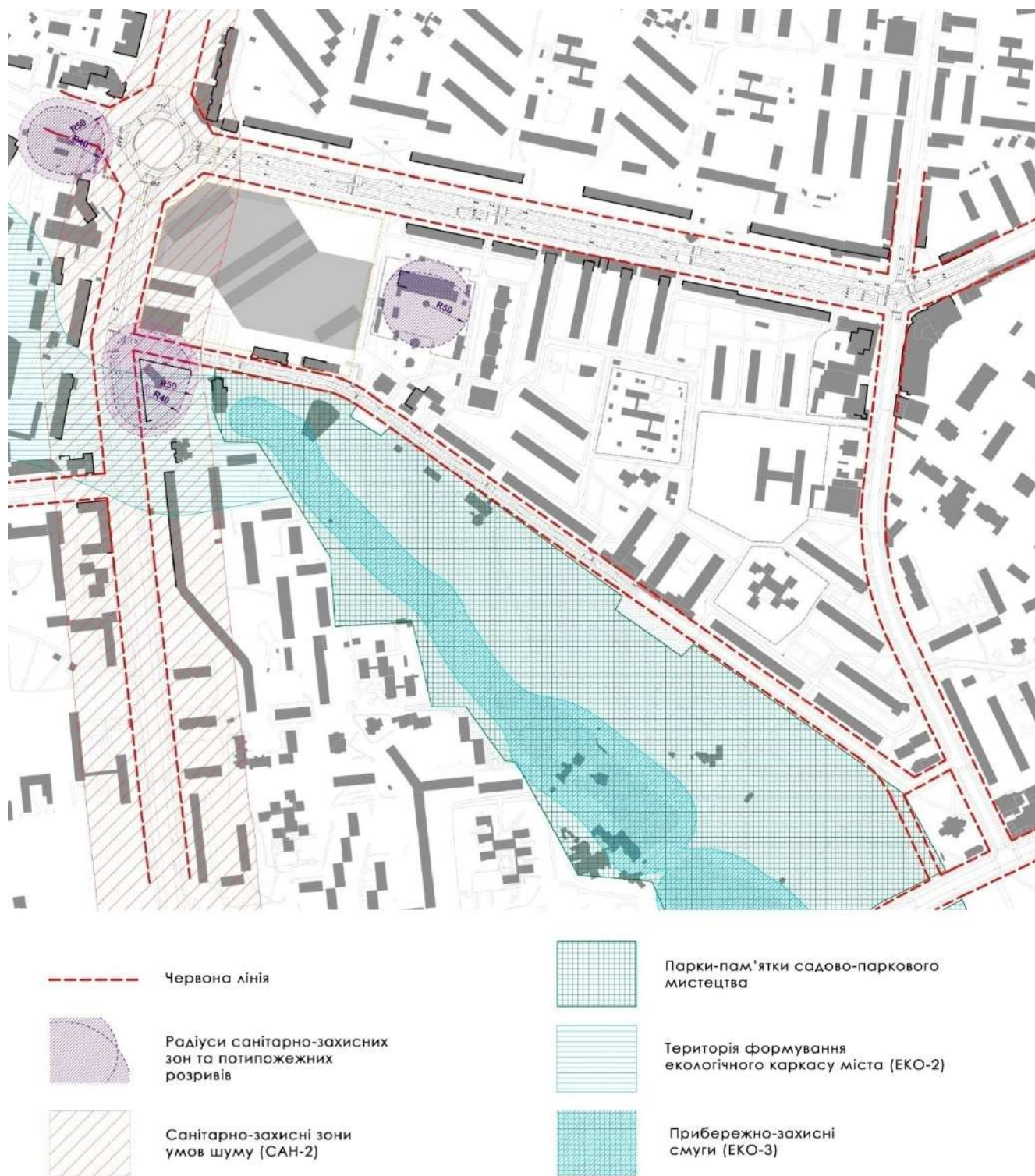

Рис. 2.1. Генплан ДПТ з поєднанням планувальних обмежень

Загалом у детальному плані території проведено:

- обґрунтування стратегії планування території житлової та громадської забудови, обмеженої вулицями Орлика Пилипа, Героїв Майдану, проспектом Незалежності та житловим проїздом на земельній ділянці, орієнтовною площею 17,0 га в м. Чернівці;
- обґрунтування майбутніх потреб і визначення переважних напрямів використання цієї території;
- планування, забудова та інше використання території, що розглядається, з дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства, урахуванням державних, громадських і приватних інтересів;
- визначення принципів і напрямів планувальної організації та функціонального призначення вказаної території;
- розробку пропозицій щодо удосконалення системи обслуговування населення, вуличної та дорожньої мережі, інженерного обладнання території;
- встановлення режиму забудови територій, на яких передбачено провадження містобудівної діяльності;
- розробку заходів щодо забезпечення охорони навколишнього природного середовища;
- визначення санітарно-захисних зон, сприятливих умов шляхом комплексного благоустрою та озеленення території.

Результат реалізації ДПТ – створення в рамках територій, зайнятих під ТРЦ «Майдан» і недіючим тролейбусним депо, **громадського багатофункціонального центру місцевого значення**. Для цього планується знесення існуючого ТРЦ «Майдан» та будівництво на його місці сучасного торговельно-розважального центру та готелю. На території тролейбусного депо заплановано будівництво комплексу об'єктів повсякденного обслуговування (магазини, заклади громадського харчування, культурно-дозвільні заклади, офісні приміщення, паркінги). Існуюча житлова забудова, що входить до ДПТ, набуває змін внаслідок створення нових просторових рішень у його дворовій інфраструктурі (зелені коридори, короткі шляхи, пряме сполучення з рекреаційними зонами), організації велосипедної інфраструктури тощо.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

У даному розділі наводиться інформація, взята із щорічної доповіді про стан довкілля Чернівецької області, підготовлена працівниками управління екології та природних ресурсів Чернівецької обласної державної адміністрації у 2019 році. В її основу лягли матеріали, підготовлені за результатами роботи цілого ряду органів державної виконавчої влади – Головного управління статистики у Чернівецькій області, Чернівецького обласного центру з гідрометеорології, Державної установи «Чернівецький обласний лабораторний центр» Міністерства охорони здоров'я України, Басейнового управління водних ресурсів річок Прут і Сірет, Державної

екологічної інспекції у Чернівецькій області, Чернівецького обласного управління лісового та мисливського господарства, ГУ Держгеокадастру у Чернівецькій області, ГУ Держпродспоживслужби у Чернівецькій області, Служби автомобільних доріг у Чернівецькій області, структурних підрозділів Чернівецької обласної державної адміністрації, а також громадських екологічних організацій, наукових закладів тощо.

Крім того, використано дані «Екологічного паспорта Чернівецької області» (2019 р.), «Статистичного щорічника Чернівецької області за 2016 рік», «Статистичного щорічника Чернівецької області за 2017 рік» і «Статистичного щорічника Чернівецької області за 2018 рік».

Територія, що підлягає детальному плануванню, знаходиться у південній частині м. Чернівці та обмежена:

- з півночі – магістральна вулиця загальноміського значення (проспект Незалежності);
- зі сходу – житловий проїзд;
- з півдня – житлова вулиця (вул. Пилипа Орлика);
- із заходу – магістральна вулиця загальноміського значення (вул. Героїв Майдану).

Орієнтовна територія опрацювання складає 17,0 га.

Рельєф території проектування відносно спокійний. Його абсолютні відмітки в межах ділянки коливаються від 248,8м до 238,7м.

3.1. Кліматичні умови та прогнози їх зміни, якщо ДПТ не буде затверджено

Місто Чернівці знаходиться у зоні помірно-континентального клімату з м'якою і нестійкою зимою, тривалою і вологою весною, теплим літом, та відносно сухою осінню. На кліматичні умови впливає природний бар'єр, створений гірськими хребтами Буковинських Карпат. Прохолодне повітря Атлантики перетворюється в тепле континентальне.

Коефіцієнт атмосферної стратифікації для розташованих в Україні джерел висотою менших 200 м в зоні від 50 до 52 градусів пн.ш. дорівнює 180, а південніше 50 градусів пн.ш. – 200. Для м. Чернівці цей показник дорівнює 200.

Середньорічна температура повітря становить +8,1 °С. Проте, як ілюструють дані Чернівецького обласного центру з гідрометеорології, середньорічна температура повітря в місті упродовж 2016 – 2018 років підвищилася до +9,9 ... 10,1 °С.

Ріст середніх річних температур в Чернівцях - це наслідок підвищення значень середніх місячних і, відповідно, середніх сезонних температур повітря.

Упродовж останніх 25 років спостерігалось підвищення середніх значень температур усіх місяців року. Найбільш помітним було зростання температур зимових і весняних місяців, яке складало +1,5 ... +2,5 °С. Теплішими стали і літні місяці, для яких підвищення температур становило +1,5 ... +1,6 °С. Значно теплішими стали зими і весни, помірно потеплішали літньо-осінні сезони. З фактом глобального потепління узгоджується тенденція коливань індексів екстремальності температури повітря, а саме: **річні мінімуми і максимуми збільшуються**,

амплітуда між ними скорочується (мінімуми підвищуються швидше максимумів), число днів з сильним морозом зменшується, зростає число днів з високими температурами повітря.

Зима у м. Чернівці, як правило, настає 28 листопада. Найхолодніший місяць – січень (абсолютний мінімум -32°C). Середні температури зимових місяців становлять: $-2,1^{\circ}\text{C}$ у грудні, $-4,1^{\circ}\text{C}$ у січні та $-2,4^{\circ}\text{C}$ у лютому. Найнижчі температури зафіксовані на рівні -32°C . У зимовий період часто спостерігається підвищення температур до плюсових відміток. Стійкий перехід температури через 0°C у бік підвищення починається 9 березня. Літо в Чернівцях починається 20 травня, а закінчується 10 вересня. Місячна температура повітря упродовж літа особливо не змінюється. У червні вона становить $+17,6^{\circ}\text{C}$, у липні $+19,1^{\circ}\text{C}$, у серпні $+18,4^{\circ}\text{C}$. Останніми роками збільшилася тривалість періодів з температурами вище $+30^{\circ}\text{C}$. Найвищі температури повітря були зареєстровані у червні $+36^{\circ}\text{C}$, у липні $+37,4^{\circ}\text{C}$, у серпні $+38^{\circ}\text{C}$.

Змін зазнала не лише середня температура, а й кількість опадів, напрямок вітру, терміни формування снігового покриву тощо.

У середньому за рік у Чернівцях випадає 621 мм атмосферних опадів. Однак останній 10-річний період, протягом якого клімат Чернівців зазнавав впливу глобального потепління, характеризувався річними сумами опадів, що на 12% перевищували багаторічну норму. Так, у 2018 р. кількість атмосферних опадів у м. Чернівці досягла 695,4 мм. Найменше атмосферних опадів фіксується у жовтні та січні - лютому, найбільше – у червні - липні.

Відповідно до кількості опадів змінюється і кількість днів з опадами. Так, загальна кількість днів з опадами більш як 0,1 мм складає 150 - 190 днів в рік. Влітку опади мають переважно зливовий характер. Постійний сніговий покрив встановлюється не кожного року і він зовсім нестійкий, середня його висота 21 см, максимальна 46 см. У зимовий період року спостерігаються часті відлиги.

Загалом за даними показників метеостанцій, що ведуть спостереження у басейні річки Прут зроблено висновок, що в найближчі роки (до 2021 р.) буде спостерігатися переважаюча тенденція збільшення кількості опадів і температури в українській частині басейну річки Прут.

Упродовж року в м. Чернівці дують вітри різних напрямків, але переважають північно-західні. Лише в листопаді та грудні спостерігається деяке переважання вітрів східного і південно-східного напрямків. Середня швидкість вітрів – від 3,3 м/с в липні до 4,0 м/с у січні.

Повторюваність напрямків вітру і штилів (%)

Пн.	ПнСх.	Сх.	ПдС.	Пд.	ПдЗх.	Зх.	ПнЗх.	Штиль
6,8	2,7	20,4	15,2	4,8	7,0	10,9	32,2	10,4

Аналіз характеру змін вітрового режиму в Чернівцях показав, що протягом останнього 12-річного періоду на 5-7% зменшилась кількість випадків вітрів північно-західного напрямку, проте суттєво – на 10-12% – збільшилась кількість вітрів північного і південного напрямків.

Мінімальна відносна вологість повітря спостерігається у квітні-травні, і складає 69%, а в листопаді - грудні вона збільшується до 87-88%. Середня відносна вологість за рік дорівнює 77%.

Середнє річне число днів з туманом – 64. У зимові місяці спостережень по 7-12 днів з туманом, в літні – по 1-2.

Глибина промерзання може сягати 80 см. Загалом, в інженерно-геологічному відношенні територія проєктування детального плану характеризується як придатна.

Сейсмічність території проєктування детального плану – 7 балів згідно з ДБН В.1.1-12:2014 (додаток Б) «Будівництво у сейсмічних районах України».

Описана тенденція кліматичних змін у м. Чернівці є наслідком глобальних змін клімату, які пов'язані з *ростом концентрації в атмосферному повітрі парникових газів: вуглекислого газу, метану, азоту (1) оксиду*.

Водночас за даними управління екології та природних ресурсів в Чернівецькій області у м. Чернівці немає підприємств, які б здійснювали великі обсяги викидів парникових газів, створювали помітне теплове, електромагнітне та інші види випромінювання.

Зміни стану клімату, якщо ДДП не буде затверджено, загалом не очікуються. Враховуючи особливості розташування території відносно автошляхів (проходження магістральних вулиць загальноміського значення, наявність вузлів передсадки тощо), тенденцію до зростання кількості автотранспортних засобів, цілком логічно припустити ризик збільшення теплового забруднення атмосфери. Як відомо, вплив теплових викидів транспорту міст викликає локальне підвищення температури повітря. Але ці області атмосферного повітря з підвищеною температурою (так звані «острови тепла») над транспортними магістралями і транспортними розв'язками характеризуються нестійкістю унаслідок дії вітрів та інших атмосферних факторів, тому суттєвий вплив відсутній. Отже, зміни клімату не прогнозуються.

3.2. Опис поточного стану атмосферного повітря та прогнозні його зміни, якщо ДПТ не буде затверджено

Стан повітря залежить від обсягів викидів забруднюючих речовин від пересувних і стаціонарних джерел.

Домінуючими є викиди від пересувних джерел, на які у Чернівецькій області припадає понад 90% від загальної кількості викидів.

Від *пересувних джерел* упродовж 1999 – 2006 рр. викиди в атмосферне повітря знаходилися у межах 27.0 – 29.0 тис.т¹. У 2015 році надійшло 30,9 тис. т забруднюючих речовин, тобто спостерігається певна тенденція росту цих викидів в атмосферне повітря. За інформацією ГУ статистики у Чернівецькій області розрахунок викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел у 2016, 2017 та 2018 роках не проводився. Тому порівняння цього показника з попередніми роками не робилось. Деякі експерти прогнозують щорічний 3%-й приріст викидів від

¹ Яців М.Ю. Оцінка екологічної ситуації Чернівецької області // Екологія довкілля та безпека життєдіяльності, №4, 2008. – С. 43 – 51.

автотранспорту, враховуючи збільшення кількості приватних автомобілів та обсягів вантажних перевезень. Разом з тим, варто враховувати світову тенденцію до переходу від автомобілів на вуглеводневому паливі до автомобілів на електричній тязі або на водневих двигунах. Вже зараз ряд європейських міст та Японія використовують пасажирський транспорт на водневих двигунах, зростає кількість електротранспорту. Тому у довгостроковій перспективі можливе зменшення обсягів викидів від автотранспорту і, як наслідок, зменшення впливу на території, що прилягають до автомагістралей. Електроавтомобілі вже присутні на чернівецьких дорогах.

Район ДПТ знаходиться на перехресті тролейбусних та автобусних маршрутів, які сполучають різні райони міста. Двома вулицями, що обмежують ДПТ (вул. Героїв Майдану та просп. Незалежності), відбувається потужний трафік автомобілів, який, безперечно, здійснює певний вплив на якість атмосферного повітря в зоні ДПТ. До основних причин забруднення атмосферного повітря викидами транспорту належать значне збільшення автомобільного парку, незадовільний технічний стан транспорту в цілому через його значний вік, низька якість палива, відсутній дійовий контроль за якістю пального, технічний стан шляхів, режим швидкості дорожнього руху.

Основними засобами зниження інтенсивності забруднення атмосферного повітря викидами автомобільного транспорту в містах є: перерозподіл транспортних потоків на діючих транспортних магістралях, розвиток транспортної мережі з альтернативними шляхами доїзду до заданої точки; впровадження системи «зелена хвиля»; якісний ремонт асфальтового покриття вулиць та проведення регулярного вологого їх прибирання у теплий період року; будівництво об'їзних і кільцевих доріг для транзитного автотранспорту.

Ремонт проїжджої частини вул. Героїв Майдану і проспекту Незалежності та введення в експлуатацію об'їзної дороги у напрямку до Румунії дозволили певною мірою покращити стан атмосферного повітря в місті.

Від **стаціонарних джерел** у 2015 році в атмосферне повітря області надійшло 3,20 тис. т забруднюючих речовин, що складало 9,38% від загального обсягу викидів. Упродовж декількох наступних років (2015 – 2018 рр.) спостерігалось певне скорочення цих викидів, які у 2018 році склали 2,7 тис. т. або 84,4% від викидів 2015 року (дані «Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Чернівецькій області у 2018 році»).

Третина загальнообласних обсягів викидів від стаціонарних джерел (34%) припадає на підприємства м. Чернівці (див. табл. 3.2.1).

Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення Чернівецької області та м. Чернівці у 2018 році

Таблиця 3.2.1

	Обсяги викидів у 2018 р., т	У % до 2017р.	У тому числі			
			двоокис сірки		діоксиду азоту	
			т	у % до 2017р.	т	у % до 2017р.
Чернівецька область	2748,7	83,6	360,2	87,4	278,4	105,7
м. Чернівці	954,0	84,6	56,4	118,6	187,1	105,1

Як видно з табл. 3.2.1, обсяг викидів забруднюючих речовин у Чернівцях 2018 року зменшився на 15,4% у порівнянні з 2017 р. Основна причина такого зменшення викидів пов'язана зі спадом виробничої діяльності.

Щільність викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на 1 км² території області у 2018 році становила 0,3 т (у 2017 р. - 0,4 т). У розрахунку на одну особу населення області в середньому припадало 3,0 кг забруднюючих речовин (у 2017 р. – 3,6 кг). Дещо вища щільність викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на 1 км² території міста Чернівці, яка у 2018 році становила 6,24 т, а кількість викидів на одного мешканця міста складала 3,58 кг.

За індексом забруднення атмосфери (ІЗА), який 2018 року складав 4,8, **Чернівці** віднесені до **територій із низьким рівнем забруднення атмосфери**.

До основних забруднювачів повітря в місті Чернівці належать такі підприємства: ПАТ “Чернівецький олійно-жировий комбінат” – 393,7 т, ПАТ «Чернівецький цегельний завод № 3» – 156,8 т та МКП “Чернівцітеплокомуненерго” – 120,9 т. Від цих підприємств в атмосферне повітря надходять речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, сполуки азоту, двоокис та інші сполуки сірки, окис вуглецю, неметанові леткі органічні сполуки, метан. Дані про викиди вище вказаних підприємств наведені у таблиці 3.2.2.

Основні підприємства-забруднювачі атмосферного повітря м. Чернівці за 2018 р.

Таблиця 3.2.2

№ з/п	Назва об'єкту	Назва забруднюючої речовини	Частка викидів забруднюючої речовини		
			усього викидів, т/р	до загального обсягу викидів об'єкту, %	до загального обсягу викидів (населеного пункту), %
1	2	3	4	5	6
1.	ПАТ "Чернівецький олійно-жировий комбінат" (ІК 373959)	речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	46,4	11,8	43,7
		сполуки азоту	16,5	4,2	8,7
		двоокис та інші сполуки сірки	20,8	5,3	36,8
		окис вуглецю	114,1	29,0	39,8
		неметанові леткі органічні сполуки	194,0	49,3	65,9
		метан	1,9	0,5	9,4
2.	ПАТ "Чернівецький цегельний завод №3" (ІК 5508177)	речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	10,2	6,5	9,6
		сполуки азоту	45,1	28,8	23,8
		двоокис та інші сполуки сірки	20,3	12,9	35,9
		окис вуглецю	81,2	51,8	28,3
3.	МКП "Чернівцітеплокомуненерго" (ІК 34519280)	сполуки азоту	95,3	78,8	50,3
		окис вуглецю	24,2	20,0	8,4
		метан	1,4	1,2	6,9

Водночас **ПАТ “Чернівецький олійно-жировий комбінат” і ПАТ «Чернівецький цегельний завод № 3»**, враховуючи їх розташування на значній відстані, **не можуть впливати на стан повітря планованої території.**

На території ДПТ функціонує котельня «Південна-1», що належить МКП «Чернівцітеплокомуненерго». Вона забезпечує теплом 193 будинки, 10 дитсадків, 3 школи, 10 медичних закладів та 17 інших об'єктів. Крім того, на території ДПТ знаходиться фізкультурно-оздоровчий комплекс «Sport Life».

До об'єктів, що розташовані **поблизу ДПТ** і викидають в атмосферне повітря забруднюючі речовини, належать АЗС «WOG» та АЗС ПАТ «Укранфта».

Дислокація об'єктів-забруднювачів атмосферного повітря, що розташовані поблизу та на території ДПТ, наведена на генплані (рис. 2.1), а викиди забруднюючих речовин від них – у табл. 3.2.3.

Основні об'єкти-забруднювачі атмосферного повітря у районі ДПТ

Таблиця 3.2.3

№ з/п	Назва об'єкту	Назва забруднюючої речовини	усього викидів, т/р	Максимальна приземна концентрація в атмосферному повітрі за результатами розрахунків розсіювання, частки ГДК
1	2	3	4	5
У межах ДПТ				
1.	Котельня «Південна-1» МКП "Чернівцітеплокомуненерго" (проспект Незалежності, 127)	речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	0,189	0,13
		сполуки азоту	12,882	0,14
		окис вуглецю	5,041	< 0,1
		метан	0,546	< 0,1
		Залізо та його сполуки (у перерахунку на залізо)	0,002	< 0,1
2	Фізкультурно-оздоровчий центр «Sport Life» (вул. Героїв Майдану, 71)	сполуки азоту	0,794	< 0,1
		оксид вуглецю	0,134	< 0,1
		метан	0,008	< 0,1
За межами ДПТ				
3.	АЗС WOG (вул. Героїв Майдану, 184-А)	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,589	< 0,1
		сполуки азоту	0,025	< 0,1
		сірки діоксид	0,002	< 0,1
		оксид вуглецю	0,103	< 0,1
4.	АЗС №24/001 ПАТ «Укранфта» (вул. Героїв Майдану, 11А)	сполуки азоту	0,009	< 0,1
		оксид вуглецю	0,0003	< 0,1
		неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,281	< 0,1

Аналіз діючих на цих підприємствах «Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів для отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря», дозволяє стверджувати (див. гр. 5 табл. 3.2.3), що вказані об'єкти практично не здійснюють негативного впливу на забруднення приземного шару атмосфери на території ДПТ незалежно від їх розміщення (у межах чи за межами ДПТ). Так, максимальні приземні концентрації сполук азоту внаслідок викидів котельні «Південна-1» складають 0,14 ГДК, для інших об'єктів ці концентрації – менші 0,1 ГДК.

Це означає, що заплановані об'єкти розміщуються на території, яка не зазнає негативного впливу з боку існуючих об'єктів, здатних формувати певні обсяги викидів від стаціонарних джерел забруднення.

До найпоширеніших забруднюючих речовин атмосферного повітря в м. Чернівці, за якими проводиться моніторинг, належать пил, двоокис сірки, окис вуглецю, двоокис азоту, окис азоту, фенол, фтористий водень, хлористий водень, формальдегід, метали (кадмій, залізо, марганець, мідь, нікель, свинець, хром, цинк). Їх вміст в атмосферному повітрі міста наведений у табл. 3.2.4.

Вміст основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Чернівці

Таблиця.3.2.4

Речовина	Клас небезпеки	Середньорічна концентрація, відносно середньодобової ГДК	Середньодобові ГДК, мг/м ³	Максимально разова концентрація, відносно максимально разової ГДК	Максимально разові ГДК мг/м ³	Кількість спостережень	Відношення випадків перевищення максимально разової ГДК до загальної кількості спостережень	Відношення випадків перевищення 5 ГДК до загальної кількості спостережень
Пил	3	0,3	0,150	0,2	0,5	1625	0	0
Двоокис сірки	3	0,04	0,05	0,09	0,500	3204	0	0
Окис вуглецю	4	0,1	3,000	1,0	5,0	1625	0	0
Двоокис азоту	2	1,0	0,040	1,2	0,2	3204	0,3	0
Окис азоту	3	0,2	0,060	0,3	0,4	1094	0	0
Фенол	2	0,3	0,003	1,9	0,010	1089	0,9	0
Фтористий водень	2	0,4	0,005	1,6	0,020	2110	1,3	0
Хлористий водень	2	0,5	0,200	2,7	0,2	1019	14,9	0
Формальдегід	2	1,0	0,003	1,3	0,035	2175	0,05	0
Бенз(а)пірен	1	*	0,000001	*	0,000001	*	*	*

* - спостереження за вмістом бенз(а)пірену в атмосферному повітрі м. Чернівці 2018 року не проводилися.

Як видно з таблиці 3.2.4, **2018 року середньорічні концентрації основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Чернівці були нижчими**

нормативів. Інакше кажучи, в атмосферному повітрі міста немає критичних забруднень, які б явно чи опосередковано могли впливати на здоров'я містян.

Виявлені проби з перевищенням максимально разових концентрацій відносно ГДК по двоокису азоту, формальдегіду, фенолу, фтористому водню та хлористому водню *не системні і складають невеликий відсоток*. Наприклад, з 2110 проаналізованих проб на вміст фтористого водню лише 27 мають відповідне перевищення. Найбільший показник виявлених перевищень зафіксований для хлористого водню: з 1019 досліджень у 151 пробі зафіксоване перевищення ГДК. Такі дані не можуть бути аргументом, що у місті наявне стале наднормативне забруднення повітря вище переліченими речовинами. При цьому варто враховувати, що в м. Чернівці немає підприємств з потужними стаціонарними джерелами, які викидають помітні кількості фенолу, фтористого водню, хлористого водню та формальдегіду. Єдине можливе пояснення зафіксованих перевищень – це викиди автотранспортних засобів, особливо дизельних, що спалюють неякісні (закислені) вуглеводні в умовах неповного згорання.

Контроль за станом атмосферного повітря на межі санітарно-захисних зон підприємств міста здійснює Державна установа «Чернівецький обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України». Упродовж 2019 року проаналізовано 120 проб атмосферного повітря у шести контрольних точках: ТОВ «Чернівецька меблева фабрика» (вул. Хотинська, 2), ТОВ «Машзавод» (вул. Прутська, 16), ПрАТ «Чернівецький цегельний завод №3» (вул. Кармелюка, 78), АТЗТ «Трембіта» (вул. Комарова, 3), ВАТ «Чернівецький завод Індустрія» (вул. Севастопольська, 38), Чернівецький металообробний завод (вул. Я. Мудрого). Дослідження проводилися на вміст таких шкідливих речовин: діоксиду азоту, сірчистого ангідриду, формальдегіду. Перевищень ГДК не встановлено.

Таким чином, аналіз стану забруднення атмосферного повітря в районі розміщення ДПТ дозволяє констатувати, що його якість за всім переліком забруднень відповідає нормативним вимогам щодо якості повітря населених місць. Об'єкти, які знаходяться на території ДПТ і в безпосередній близькості до нього та здійснюють певні обсяги викидів забруднюючих речовин, не впливатимуть на стан сформованого фонового забруднення атмосфери м. Чернівці.

Прогнозні зміни стану атмосферного повітря, якщо ДДП не буде затверджено. Відмова від реалізації ДПТ не впливатиме на загальну тенденцію зміни якості атмосферного повітря міста.

3.3. Опис поточного стану водного середовища та прогнозні його зміни, якщо ДПТ не буде затверджено

Чернівецька область покрита густою мережею річок, які за розмірами надзвичайно неоднорідні і змінюються від малих струмків до значних водних артерій. В області 4494 річок сумарною довжиною 7641 км. Головні річки області - Дністер, Прут та Сірет. Власне основною річкою є Дністер, який безпосередньо впадає в Чорне море, а Прут та Сірет - притоки Дунаю. Всі інші річки - це притоки різних розрядів Дністра, Пруту та Сірету .

Головною водною артерією Чернівців є річка Прут, яка розділяє місто навпіл. Крім того, населеним пунктом протікає шість малих річок-струмків, у межах міста знаходяться дев'ять озер.

Загальна площа р. Прут складає 17473,36 км², з яких 9350,012 км² у західній Україні. Річка бере початок з джерела на схилі Говерли на висоті 1780 м н. р. м., впадає в Дунай біля села Джурджулешти (Молдова). Пригирлова частина басейну сильно заболочена. Довжина 967 км (на території України – 272 км), площа басейну – 27,5 тис. км². Середні витрати води біля міста Леова – 69,2 м³/с. Похил річки змінюється від 100 м/км (біля витоку) до 0,05 м/км (біля гирла).

У верхів'ях (до Делятина) має гірський характер, зі стрімким правим берегом, місцями поперечний профіль русла має вигляд урвища. Біля міста Яремче є водоспад Пробій.

У межах Чернівецької області Прут протікає в широкій долині (4 – 5 км) з терасованими схилами, добре розвиненою заплавою. Береги дуже легко піддаються деформації, внаслідок чого Прут має розгалужене русло. Ширина його змінюється від 50 – 70 до 150 м, а на розгалужених ділянках досягає 500 – 800 м. Глибина річки незначна – в межень 0,5 – 1,5 м, а при максимальних рівнях 5 – 6 м і більше. Швидкість течії в межень не перевищує 1,0 – 1,2 м/с, а при проходженні паводків 3 – 4 м/с. Для водного режиму Пруту, як і для інших річок області, характерні паводки протягом більшої частини року. Основна кількість паводків зумовлена випаданням дощів у літній період. Навесні під час сніготанення, щорічно спостерігається підйом рівнів води, однак максимальні значення їх майже ніколи не перевищують дощових паводків навіть тоді, коли весняне водопілля підсилюється випаданням дощів. На Пруті майже щорічно буває 10 – 15 паводків. Проте значні паводки, сформовані великими зливами, спостерігаються один раз на 14 – 16 років і характеризуються підняттям рівнів до 5 – 6 м, затопленням прибережних територій. Ширина зони затоплення досягає 2 – 3 км. Такі повені спостерігалися в 1911, 1927, 1941, 1955, 1969, 2008 та в 2010 рр. Максимальна витрата води при проходженнях паводків на р. Прут досягала 6000 м³/с, тоді, як середня річна витрата води за багаторічний період біля м. Чернівців становить 75 м³/с².

Меженний період спостерігається як у літньо-осінній, так і в зимовий сезони. Витрати води на річці в цей час дуже понижуються і досягають своїх мінімальних значень.

Гідрологічний режим річки Прут у межах м. Чернівці має такі гідрологічні характеристики:

коефіцієнт звивистості	1,03;
середня ширина річки	60-100 м;
середня глибина річки	0,8-1,0;
швидкість течії	0,2-0,8 м/с;
мінімальна витрата 95%	
забезпеченості стока річки	4,97 м ³ /с у літній період 1,90 м ³ /с у зимовий період.

² <https://collectedpapers.com.ua/nature-of-chernivtsi-region/poverxnevi-vodi-cherniveckoyi-oblasti>

Значення фонових концентрацій забруднюючих речовин у воді р. Прут в м. Чернівці наведені в таблиці 3.3.1 (дані Чернівецького ЦГМ).

Значення фонових концентрацій забруднюючих речовин у воді р. Прут – м. Чернівці

Таблиця 3.3.1

№ з/п	Забруднюючі речовини, показники хімічного складу води	Фонова концен-трація (мг/дм ³)	ГДК культурно-побутових водойм	ГДК рибогосподарських водойм
1.	Завислі речовини	10,5	±0,75	±0,75
2.	Хлориди	48,0	350,0	300,0
3.	Сульфати	29,7	500,0	100,0
4.	ХСК	12,5	30,0	15,0
5.	БСК ₅	2,8	4,48	2,24
6.	Азот амонійний	0,47	1,0	0,39
7.	Нітрати	1,06	45,0	40,0

Як видно з таблиці, вода р. Прут повністю відповідає нормативам культурно-побутових водойм і придатна для підготовки води для централізованого водопостачання, для купання, мешкання риби тощо. Водночас наявне незначне перевищення нормативів, що встановлені для водних об'єктів рибогосподарського призначення за БПК₅ та азотом амонійним. Однак зазначені перевищення суттєво не впливають на умови існування риби, мікробіоти і зооценозів, що характерні річкам Прут-Дністровської хвилястої рівнини.

Водопостачання м. Чернівців здійснюється за рахунок:

- 1) поверхневого водозабору на р. Дністер. Його номінальна потужність з врахуванням пропускної здатності фільтраційного обладнання водоочисної станції «Вікно» складає 125 тис. м³ питної води на добу. Фактичний водозабір коливається у межах 55 – 59 тис. м³/добу;
- 2) підземних водозаборів «Магала», «Біла», «Рогізна», «Очерет» та «Ленківці-1». Їх сумарна проєктна потужність оцінюється в 29 тис. м³/добу. Фактичний водозабір коливається у межах 12 – 14 тис. м³/добу. Джерелом живлення цих водозаборів є води, приурочені до р. Прут та річок, що є її притоками.

Фактичне використання води усіма водоспоживачами м. Чернівці в останні роки знаходиться у межах 24 – 26 тис. м³/добу.

Місто Чернівці вже не один рік поспіль реалізує проєкт «Реконструкції системи водопостачання м. Чернівці». Цим проєктом передбачається формування системи водопостачання загальною продуктивністю 99 тис. м³/добу, в т.ч. 60 тис. м³/добу з дністровського водозабору і 39 тис. м³/добу з існуючих водозаборів, розташованих в межах території міста.

Таким чином, система водопостачання м. Чернівці як по факту, так і на перспективу має великі надлишкові ресурси для водопостачання нових об'єктів житлового, соціального та виробничого спрямування.

З метою оцінки якості та безпечності питної води централізованого водопостачання Державною установою «Чернівецький обласний лабораторний

центр Міністерства охорони здоров'я України» щоквартально відбираються проби питної води з 11 контрольних точок розподільчої мережі, а також ВНС «Магала», «Рогізна» і «Біла» та РЧВ «Попова». Упродовж 2019 рік досліджено 58 проб питної води. Відхилень від ДСанПІН 2.2.4.171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» за санітарно-бактеріологічними та санітарно-хімічними показниками не встановлено.

Місто Чернівці має відповідні потужності для приймання, транспортування та очищення стічних вод міста. На лівому березі р. Прут діє комплекс очисних споруд біологічної очистки. На даний час, враховуючи суттєве зменшення обсягів промислових стічних вод, вони спроможні до очищення додаткових обсягів стічних вод. Їх потужність відносно фактично задіяних споруд очищення складає 70 тис. м³/добу. Фактична кількість стічних вод міста оцінюється в межах 35 – 50 тис. м³/добу.

На території ДПТ наявні водопровідна та каналізаційна мережі. Штучних і природних водних об'єктів немає. Збір поверхневих вод здійснюється відкритим способом (кювети, лотки тощо) з подальшим відведенням у наявні мережі дощової каналізації міста.

Прогнозні зміни стану водного середовища міста, якщо ДДП не буде затверджено. Відмова від реалізації цього ДПТ не призведе до посилення забруднення поверхневих і підземних вод як у межах проєктованої території, так і за її межами. Разом з тим, при цьому усувається потенційний споживач води з комунального водопроводу міста, який може постійно здійснювати водокористування і оплачувати водозабір води в орієнтованих обсягах 9 – 12 тис. м³/місяць. Теж стосується послуг каналізування та очищення стічних вод.

3.4. Опис поточного стану ґрунтів та прогнозні зміни цього стану, якщо ДПТ не буде затверджено

На території міста Чернівці переважають **темно-сірі лісові ґрунти** та супутні їм **чорноземи, алювіальні, дерново-борові та лучні ґрунти**³.

На території міста виділяються **природно-антропогенні та техногенні ландшафтні комплекси** різних рангів. Перші поширені переважно на околицях, а другі майже суцільним плащем покривають центральну частину міста. У природно-антропогенних ландшафтах переважним підтипом ґрунту є **темно-сірий лісовий** звичайний глибокозакипаючий потужний (середньопотужний) суглинковий чи легкоглинистий неоглеєний або глеюватий на лесоподібному суглинку. Займає випуклі грядові вододіли із схилами різної крутизни, виположені вододіли, високі вододільні тераси, схили долин, середньотерасові місцевості та ін. Поряд із ними на території міста в аналогічних умовах можна зустріти чорноземи опідзолені та рідше – вилугувані. Ґрунтовий покрив надзаплавних терас р. Прут займає значну частину міста. Тут розташовуються дернові борові чорноземоподібні карбонатні звичайні малогумусні потужні і малопотужні легкоглинисті ґрунти на стародавньому алювію. На розчленованих балками і ярами ділянках часто

³ Польчина С.М. Регуляторна функція лісопаркових насаджень в урбоантропогенезі // Екологія та ноосфера, 2006. – Т. 17, № 1 – 2. – С. 122 – 128.

відбувається активізація зсувних процесів і виникає ряд різної міри еродованих ґрунтів. Ґрунтовий покрив заплави та нижніх терас р. Прут і її приток представлений переважно **алювіальними дерновими** (часто карбонатними) і **луговими ґрунтами**. На низьких терасах трапляються **лучно-чорноземні** вилуговані глибокозакипаючі надпотужні **важкосуглинкові ґрунти** та дернові ґрунтово-глейові важкоглинисті на давньому алювію. Найбільш збережений ґрунтовий покрив представлений у міських парках і лісопарках, де поширені темно-сірі лісові ґрунти на лесоподібному суглинку, оглеєні їх різновиди, а також лугово-чорноземні і дернові оглеєні ґрунти. Ці ґрунти не належать до сильно порушених урбаноземів, в них відсутній *urbic*-горизонт.

Однією з характерних особливостей структури ґрунтового покриву міста, на відміну від природного, є його **переривчастість, фрагментарність**, заміна фундаментами будинків, комунікаціями, кар'єрами і запечатанням під дорогами й асфальтовобетонними покриттями.

Площа відкритих **незапечатаних ділянок** залежно від ступеня урбанізації сильно розрізняється в різних районах міста – від 5–10 % у центрі до 70–80 % на його околицях.

На території міста наявні групи **урбогенно порушених ґрунтів**: урбаноземи, урбо-аналоги природних ґрунтів, екраноземи з насипними, перемішаними та агрогенними типами профілів. Спостерігається позитивний вплив лісопаркової рослинності на відновлення нативної морфології ґрунтів, які попередньо підлягали процесам урбопедогенезу. Усі міські ґрунти характеризуються значущим збільшенням вмісту гумусу у верхніх горизонтах із змінами у складі гумусових речовин: зростання вмісту фульвокислот у загальній структурі гумусових речовин, близький до природного склад гумінових кислот; збільшення вмісту фульвокислот, пов'язаних з глинистими мінералами, що може свідчити про інтенсифікацію процесів вивітрювання мінералів у міських ландшафтах. Інтенсивність цих змін визначається ступенем антропогенного втручання в еволюцію ґрунту. Значний урбопедогенез веде до погіршення фізичних, водно-фізичних властивостей ґрунтів у бік ущільнення та зменшення водопоглинальної здатності, схилення до анаеробіозису, підлуговування реакції середовища. Лісопаркова рослинність при тривалому впливі протистоїть цим негативним тенденціям. Регуляторна функція лісопаркової рослинності в першу чергу проявляється через стабілізацію водно-повітряного режиму урбо-ґрунтів в напрямку до типового для зони.

У шести контрольних точках м. Чернівці двічі на рік здійснюється контроль якості ґрунту за санітарно-хімічними, санітарно-бактеріологічними та паразитологічними показниками. 2019 року досліджено 21 пробу ґрунту, у 5 з яких були виявлені відхилення від нормативів за санітарно-бактеріологічними показниками.

Територія, на якій передбачено реалізацію ДПТ, характеризується ґрунтовим комплексом, що змінений під впливом техногенних процесів внаслідок створення великого житлового масиву. Ґрунти на цій ділянці не відносяться до особливо цінних груп.

Окремою проблемою забруднення ґрунтів міста Чернівці залишаються питання, пов'язані з **відходами** (їх утворення, накопичення, утилізація, видалення, вивіз на місця неорганізованого складування та ін.).

Полігон твердих побутових відходів міста розташований на землях с. Чорнівка. Його загальна площа 47,4 га. На території полігону облаштовані два котловани. Термін існування першого закінчився. Він повністю рекультивований: проведено штучне відновлення родючості ґрунтів і рослинного покриву після техногенного порушення природи. Водночас, відсутні споруди щодо видалення та знешкодження біогазу, що виділяється з його товщі. Наразі використовується другий котлован. На ньому йдуть роботи з наросування дамби для того, щоб продовжити термін його використання на п'ять років. Паралельно йдуть роботи з проектування третього котловану. Нині Чорнівський полігон сортує сміття на рівні трьох фракцій. Щороку тут залишається близько 620 тисяч м³ сміття.

Збір твердих побутових відходів і вторинної сировини у м. Чернівці здійснює ряд підприємств та ФОП, перелік яких наведений у табл. 3.4.1. Видалення ТПВ на полігон здійснюють МКП «Чернівціспецкомунтранс» і фірма Альфатер Чернівці.

Суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини у м. Чернівці

Таблиця 3.4.1

№ з/п	Назва	Місце знаходження	Спеціалізація (види вторинної сировини)
1.	МКП «Чернівціспецкомунтранс»	58000, м. Чернівці, вул. Жасмінна, 4	Збирання, заготівля макулатури, склобою, відходів полімерних, відходів гумових, матеріалів текстильних вторинних
2.	Фірма Альфатер Чернівці з 100% іноземним капіталом	58023, м. Чернівці, вул. Лесина, 4	Збирання, заготівля макулатури, склобою, відходів полімерних, відходів гумових, матеріалів текстильних, використаної металевої тари.
3.	ТОВ «Віза-Вторма»	58008, м. Чернівці, вул. Севастопольська, 50- б	-«-
4.	ТОВ «Чернівцівторсировина»	58000 м. Чернівці, вул. Севастопольська, 4	-«-
5.	ТОВ «Вторма-Чернівці»	58000, м. Чернівці вул. Коломийська, 9-а	Збирання, заготівля макулатури, склобою, відходів полімерних, відходів гумових, матеріалів текстильних вторинних.
6.	ФОП Кантемір В. В.	58000 м. Чернівці, вул. Узбецька, 27, кв. 34	-«-
7.	ФОП Качинська Н.М.	58000 м. Чернівці, вул. Комарова, 23-25, кв. 65	-«-
8.	ПП «Західекогруп»	58000 м. Чернівці, вул. Мусоргського, 4	-«-
9.	Чернівецьке учбово- виробниче підприємство №2 «Реабілітант» Черні- вецького учбово-вироб- ничого об'єднання україн- ського товариства сліпих	58000 м. Чернівці, пров. Ентузіастів, 5	Збирання, заготівля макулатури, склобою, відходів полімерних.

10.	МППП “Еколог Буковини”	58009, м. Чернівці, вул. Винниченка, 46	Збирання та зберігання небезпечних відходів: відходи, що містять як складові або забруднювачі ртуть, сполуки ртуті (у т.ч. відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть).
11.	ТОВ “Укрресурси-2011”	03127, м. Київ, вул. Героїв оборони, буд. 9/10, група приміщень №31 (склад для тимчасового зберігання відходів: 59343 Чернівецька обл., Кіцманський р-н, с. Мамаївці, вул. Симоненка, 24)	Збирання, перевезення та зберігання небезпечних відходів. 1. Відходи, що містять як складові або забруднювачі ртуть, сполуки ртуті (у т.ч. відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть). 2. Гальванічний шлам та відходи поверхневої обробки металів і пластмас, гальванічний шлам, відпрацьовані батареї свинцевих акумуляторів, цілі чи розламані, несортовані відпрацьовані батареї. 3. Відходи і брукт електричних та електронних вузлів, що містять компоненти, такі, як акумуляторні батареї або інші батареї. 4. Летюча зола від енергоустановок, що працюють на вугіллі. 5. Відпрацьовані нафтопродукти, не придатні для використання за призначенням (у тому числі відпрацьовані моторні, індустріальні масла та їх суміші). Відходи, забруднені нафтопродуктами – промаслені пісок, папір, тирса, ґрунт, ганчір’я, відпрацьовані фільтри). 6. Відходи, речовини або вироби, які містять, складаються або забруднені ПХБ, поліхлорованими терфенілами (ПХТ), поліхлорова-ними нафталанами (ПНХ), шлам бензину, що містить свинець. 7. Клінічні та подібні їм відходи, а саме – відходи, що виникають у результаті медичного догляду, ветеринарної чи подібної практики, і відходи, що утворюються у лікарнях або інших закладах під час досліджень, догляду за пацієнтами або при виконанні дослідницьких робіт. 8. Відходи виробництва, одержання і застосування біоцидів та фітофармацевтичних препаратів, включно з відходами пестицидів та гербіцидів, які не відповідають стандартам, мають прострочений термін придатності чи не придатні до використання за призначенням. 9. Відходи сумішей масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії. 10. Відходи виробництва, одержання і застосування чорнила, барвників, пігментів, фарб, лаків, оліфи, відходи розчинів кислот чи основ. 11. Відходи упаковок та контейнерів (у т.ч. тара з-під пестицидів та агрохімікатів), відходи, які складаються або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності (збирання, перевезення, зберігання)
12.	ПП «Юреко»	21007, м. Вінниця, вул. Некрасова, буд. 25, оф. 210 (склад для тимчасового зберігання відходів)	Збирання, зберігання, оброблення, утилізація, знешкодження 1. Гальванічний шлам, (збирання, зберігання) 2. Відходи і брукт електричних та

		Чернівецька обл., м. Кіцмань, вул. Кутузова, 29, прим. Літ. Г, Д, И.	<p>електронних вузлів, що містять компоненти, такі, як акумуляторні батареї або інші батареї (збирання, зберігання).</p> <p>3. Відходи, що містять переважно неорганічні компоненти, до складу яких можуть входити метали та органічні матеріали (збирання, зберігання).</p> <p>4. Відпрацьовані нафтопродукти, не придатні для використання за призначенням (у тому числі відпрацьовані моторні, індустриальні масла та їх суміші) (збирання, зберігання, оброблення, утилізація, знешкодження).</p> <p>5. Відходи розчинів кислот чи основ (у тому числі відпрацьований електроліт, осад) (збирання, зберігання).</p> <p>6. Відходи, які складаються або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності (збирання, зберігання).</p> <p>7. Відходи виробництва, одержання і застосування біоцидів та фітофармацевтичних препаратів, які не відповідають стандартам, мають прострочений термін придатності чи не придатні для використання за призначенням (збирання, зберігання).</p> <p>8. Відходи виробництва, одержання і застосування фармацевтичних препаратів (збирання, зберігання).</p> <p>9. Відпрацьовані батареї свинцевих акумуляторів, цілі чи розламані (збирання, зберігання).</p> <p>10. Відходи, що містять як складові або забруднювачі ртуть, сполуки ртуті (у т.ч. відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть) (збирання, зберігання).</p> <p>11. Відходи сумішей масло/воді, вуглеводні/вода, емульсії (збирання, зберігання).</p> <p>12. Відходи виробництва, одержання і застосування чорнила, барвників, пігментів, фарб, лаків, оліфи (збирання, зберігання).</p> <p>13. Відходи фенолів, фенольних сполук, включаючи хлорфенол у вигляді рідин або шламів (збирання, зберігання).</p> <p>14. Відходи каталізаторів, що містять хлорид або ціанід міді (збирання, зберігання).</p>
--	--	--	---

На планованій території здійснюється роздільний збір ТПВ. Органічні відходи вивозяться на полігон ТПВ, інші відсортовані складники передаються суб'єктам підприємницької діяльності, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини у м. Чернівці.

Прогнозні зміни стану ґрунтів міста, якщо ДПП не буде затверджено. Відмова від реалізації цього ДПТ не призведе до суттєвої зміни стану ґрунтів.

Але пролонгування терміну існування території колишнього тролейбусного депо без функціонального призначення та належного догляду може зумовити її

захаращеність різними видами відходів і, як наслідок, погіршення стану ґрунтового покриву.

3.5. Оцінка територій акустичного впливу з визначенням площ наднормативного рівня шуму

Акустичний вплив на проєктовану ділянку, у першу чергу, зумовлений її місцезнаходженням на перетині проспекту Незалежності та вул. Героїв Майдану з потужним автомобільним трафіком. Наявне шумове забруднення усувається, а вплив знижується завдяки шумовому екрану з дерев та відповідною віддаленістю житлового масиву від існуючих автомагістралей.

У межах території, що надана під реалізацію ДПТ, до джерел акустичного впливу належать тимчасові автостоянки для відвідувачів ТРЦ «Майдан» та фізкультурно-оздоровчого комплексу «Sport Life», а також обладнання котельні «Південна-1» МКП «Чернівцітеплокомуненерго». Разом з тим, вказані джерела шуму мають достатню віддаленість відносно найближчого існуючого житлового масиву і не створюють наднормативних рівнів шуму.

Прогнозні зміни акустичного впливу, якщо ДДП не буде затверджено, не очікуються.

3.6. Опис поточного стану рослинного світу та прогнозні зміни цього стану, якщо ДПТ не буде затверджено

Специфічні умови міста Чернівці зумовили значне екологічне різноманіття території і, відповідно, багатство рослинного покриву. Тут наявні угруповання лісового, лучного, болотного типів рослинності, водні та прибережно-водні фітоценози, невеличкі ділянки степової рослинності та значні площі синантропних угруповань. Таке ценологічне різноманіття викликане також наявністю ділянок із природним рослинним покривом і антропогенно перетвореним.

Значну територію міста займають парки, сквери, сади, алеї та квітники. Дев'ять об'єктів визнані пам'ятками садово-паркового мистецтва. У місті налічується 34 об'єкти ПЗФ (ботанічний сад ЧНУ імені Юрія Федьковича, дендропарк, парки, сквери, окремі дерева тощо). На західній околиці Чернівців знаходиться ландшафтний заказник «Цецино».

Серед реліктових рослин, що ростуть у ботсаду, особливе місце займає гігантський секвоядендрон.

На території заказника «Цецино» домінують букові праліси з домішками бузини чорної, дуба скельного і дуба звичайного, рідше – клена гостролистого, явора, граба. Серед трав'яної рослинності домінують осока волосиста і лісова, медунка темна, маренка запашна, зеленчук жовтий, цибуля ведмежа, апозерис смердючий, яглиця звичайна, шавлія, бузина трав'яниста, безщитник жіночий, кропива дводомна, щучник дернистий, мітлиця тонка, хвощ великий, гадючник звичайний, райграс високий, трищетинник жовтуватий, волошка лучна, костриця лучна, деревій звичайний тощо.

Паркова рослинність у місті представлена акацією, липою, ясенем, кленом, осокою лісовою, бузиною чорною, кропивою глухою, подорожником середнім, гравілатом лісовим.

На території ДПТ зелені насаджені представлені липою, ялиною, катальпою, вербою, кленом, ялівцем козацьким, самшитом вічнозеленим тощо. ПЗФ на проєктованій території немає. Місця зростання рідкісних рослин у межах проєктування відсутні.

Прогнозні зміни, якщо ДПТ не буде затверджено, полягають у тому, що знизяться перспективні можливості до покращення стану рослинного світу житлового мікрорайону шляхом створення зелених коридорів, озеленення дворових просторів тощо.

3.7. Опис поточного стану тваринного світу та прогнозні зміни цього стану, якщо ДПТ не буде затверджено

У парках міста можна зустріти дроздів, горобців, ворон, сорок, сов, зозуль, дрімлюг, стрижив, дятлів, денних хижаків, кротів, їжаків, білок, ховрахів, сліпаків, хом'яків.

Деякі птахи (наприклад, горобці, голуби, дрозди) зустрічаються як у місцях зелених зон, так і в житлових масивах. Будучи синантропними видами, вони добре пристосовані до життя в умовах, що змінюються під впливом господарської діяльності людини.

Місто з його будівлями та парками є місцем існування собак і котів. Звичними є щури (типовий представник пацюк сірий), які можуть оселятися в таких місцях, як смітники, підвали, каналізації тощо. Поширеною є миша хатня, яка, як і пацюк, належить до синантропних видів. Пристосувалась до життя в міських умовах куниця кам'яна, котра може поселятися на горищах старих будинків.

Найчисленнішими представниками міської фауни можна вважати комах, кількість видів яких налічує кілька тисяч. Рідкісні види комах і такі, що охороняються законом, в межах території ДПТ відсутні, ці види зустрічаються переважно на лісопаркових територіях.

На теренах заказника «Цецино» налічують 38 видів птахів та 14 видів ссавців⁴. Тут трапляються сарна європейська, свиня дика, лисиця руда, куниця лісова, вивірка лісова, ласка, горностай. Серед земноводних присутні тритон звичайний, тритон гребінчастий, кумка жовточерева, райка деревна, ропуха звичайна, жаба озерна, ставкова жаба, жаба їстівна, жаба трав'яна та жаба прудка. Серед лускокрилих, занесених до Червоної книги, у заказнику мешкають стрічкарка тополева, райдужниця велика, люцина, сатурнія руда, ендроміс березовий, ведмедиця велика, ведмедиця-господиня та інші. Серед червонокнижних комах зустрічається вусач-розалія альпійська. Серед червонокнижних хребетних тварин тут траплялись мідянка та лелека чорний, окрім цього говорять про знахідки тут сліпака буковинського. Серед представників

⁴ Заповідна справа в Україні, 2001, Том 7. Випуск 2. Канів: Канівський природний заповідник, 2001, 101 с.

фауни, занесених до Європейського Червоного списку тут трапляються метелики алькон та аріон, слимак виноградний та мурашка руда лісова.

У водах р. Прут зустрічаються лящ, судак, окунь, рибець, зрідка жерех, карась, щука.

У межах ДПТ ареали проживання рідкісних тварин, занесених у Червону книгу, відсутні.

Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено.

Прогнозні зміни на місцеву фауну, якщо ДПТ не буде затверджено, не передбачаються.

3.8. Відношення ДПТ до природоохоронних територій

У зоні ДПТ природоохоронні об'єкти відсутні. Це ілюструє схема зон за природоохоронним регламентом стосовно ДПТ, наведена на рис. 3.9.1.

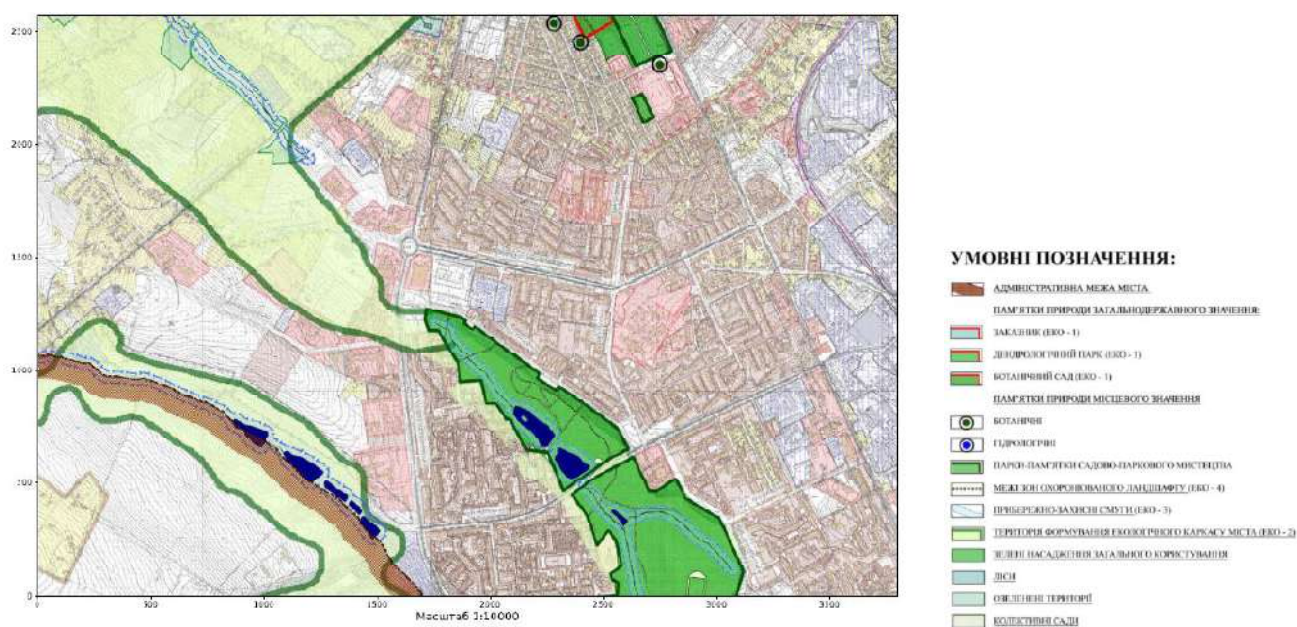

Рис. 3.8.1. Схема зон за природоохоронним регламентом стосовно ДПТ.

3.9. Відношення ДПТ до культурної спадщини

У місті Чернівці зосереджена велика кількість пам'яток історії та культури. Найдавніша культова пам'ятка міста – дерев'яна Миколаївська церква (1748 р.). До числа унікальних належить кафедральний собор Святого Духа – головний храм православних Буковини, освячений у 1864 р. владикою Євгеном Гакманом. Римокатолицький костел Воздвиження Святого Хреста, Вірменська церква Св. Петра та Павла, греко-католицька церква Успіння Пресвятої Богородиці, православна церква покровителя Буковини Святого Миколая, хасидська синагога Бен'яміна, безліч невеликих божниць створюють неповторний силует міста та відображають віротерпимість і живе сьогодення чернівчан. 2011 року до списку світової

спадщини ЮНЕСКО внесено колишню резиденцію митрополитів Буковини і Далмації (нині це три корпуси ЧНУ).

На *території проєктування* об'єкти культурної спадщини відсутні.

В разі виявлення під час земляних робіт знахідок археологічного об'єкта культурного характеру виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і упродовж однієї доби повідомити про це у відповідний відділ охорони пам'яток культури та археології, згідно ст. 36 закону України «Про охорону культурної спадщини».

3.10. Опис поточного стану умов життєдіяльності населення та його здоров'я в зоні імовірного впливу ДПТ

Опис поточного стану та умов життєдіяльності населення складено на основі:

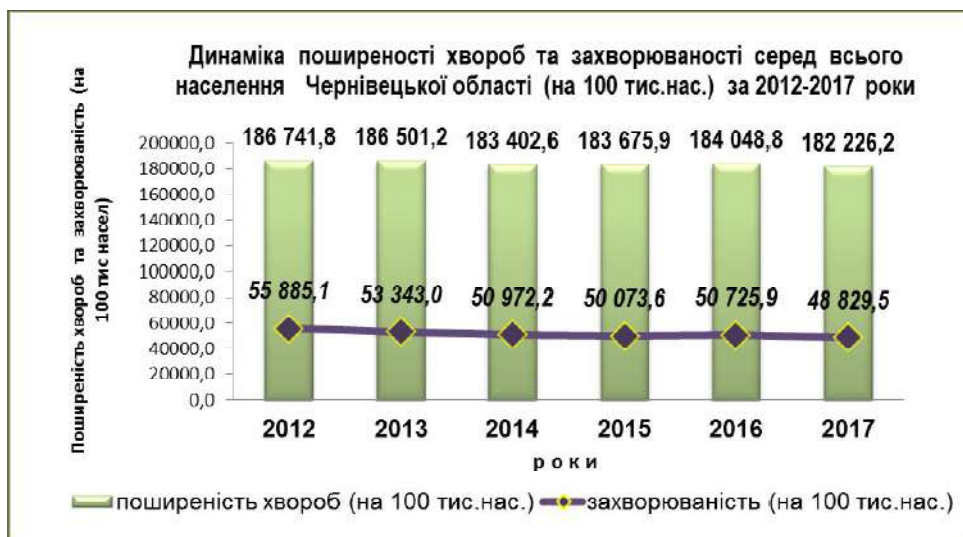
- 1) «Соціально-економічного аналізу Чернівецької області до проєкту Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 20217 року» (м. Чернівці, 2019 р.);
- 2) Демографічної ситуації в Чернівецькій області у 2018 році (м. Чернівці, 2019 р.).

На 1 січня 2019 року в Чернівецькій області проживало 904,4 тис. осіб, з них 390,7 тис. осіб мешкало в міських поселеннях, а 513,7 тис. осіб – у сільській місцевості. Упродовж 2018 року чисельність наявного населення області зменшилась на 2327 осіб, що у розрахунку на 1000 населення становить 2,6 особи. Населення в області зменшилось шляхом природного скорочення 2549 осіб, водночас був зафіксований міграційний приріст – 222 особи. Середня очікувана тривалість життя у 2017 році склала 73,7 роки, у тому числі 68,9 – для чоловіків та 78,3 – для жінок.

Згідно з «Екологічним паспортом Чернівецької області» (2019 р.) чисельність наявного населення м. Чернівців становила 266,5 тис. осіб.

Аналіз демографічної ситуації м. Чернівці показує, що в останні роки відбувається зменшення населення міста. Так, 2017 року природне скорочення населення становило 250 осіб, а міграційне – 102 особи. 2018 року у м. Чернівці зафіксовано незначний приріст населення (851 особа або 0,32%, що відбувався на тлі природного скорочення населення). Однак упродовж січня – червня 2019 року чисельність чернівчан знову зменшилась на 765 осіб. Природне скорочення населення становило 392 особи, міграційне – 373 особи. Кількість живонароджених порівняно із січнем – червнем 2018 р. зменшилась на 40 осіб і становила 1037 осіб. У січні – червні 2019 року померло 1429 мешканців міста (на 170 осіб більше, ніж у січні – червні 2018 р.), у тому числі 7 дітей у віці до 1 року, що на 2 дитини менше, ніж у січні – червні 2018 р.

Показник поширеності захворювань серед населення Чернівецької області за 2017 рік становить 182226,2 на 100 тис. дорослого населення, що на 2,4% менше, ніж у 2012 р. Нижче наведена динаміка поширеності хвороб у Чернівецькій області у період 2012 – 2017 років.

Як видно, в області має місце стала тенденція до зниження захворюваності. Так, за період 2012 -2017 рр. цей показник зменшився на 13%. Він корелює із показниками сусідніх областей. Динаміка показників смертності населення Чернівецької області (на 100 тис. нас.) протягом 2012-2018 рр. також демонструє сталу тенденцію до зниження. Показники смертності в Чернівецькій області стабільно нижчі загальноукраїнських.

В області один з найвищих рівнів народжуваності серед регіонів України (9,6%). За рівнем народжуваності область займає п'яте місце після Рівненської, Закарпатської, Волинської та Одеської областей. Одночасно область входить в п'ятірку областей з найнижчим рівнем смертності (12,4%). Проте, зазначених показників недостатньо для формування природного приросту населення. Зменшення населення шляхом природного руху у 2018 році становило 2549 осіб або 2,8 особи у розрахунку на 1000 жителів. Природний приріст спостерігався лише в 2011, 2012 та 2014 роках.

Основними причинами смерті населення області залишаються хвороби **системи кровообігу, новоутворення та зовнішні причини захворюваності та смертності.**

У 2018 році у порівнянні з попереднім роком у структурі померлих за причинами смерті дещо збільшився відсоток померлих від хвороб системи кровообігу, а також їх загальна кількість (на **2,1%**). Смертність від цих хвороб збільшилася з 886,7 до 907,4 померлих на 100 тис. населення. Переважна кількість померлих – особи у віці 60 років і старше (92,8%). З усіх хвороб системи кровообігу найбільша кількість померлих – від ішемічної хвороби серця (91,9% смертей цього класу хвороб). Смертність населення від усіх форм ішемічної хвороби серця становила 833,6 особи на 100 тис. населення, у т.ч. від хронічної ішемічної хвороби серця – 810 осіб у розрахунку на 100 тис. населення. Причиною смерті 13,7% померлих були новоутворення, з яких 99,5% або 1538 випадків – злоякісні. Рівень смертності від злоякісних новоутворень у 2018 р. становив 169,8 особи у розрахунку на 100 тис. населення. Серед злоякісних новоутворень найвищий рівень смертності спостерігався від новоутворень органів травлення –

56,1 особи на 100 тис. жителів (508 випадків або 33% загальної кількості померлих від злоякісних новоутворень). З них найбільш поширеними були злоякісні новоутворення шлунка (126 випадків), ободової кишки (119), підшлункової залози (95) та прямої кишки (78 випадків). Також однією з розповсюджених причин смерті цього класу є злоякісні новоутворення органів дихання та грудної клітини – 251 випадок. Вони складають 16,3% загальної кількості померлих від злоякісних новоутворень або 27,7 особи у розрахунку на 100 тис. населення, у тому числі 216 випадків або 23,9 особи – від злоякісних новоутворень бронхів та легенів. Третьою за кількістю померлих причиною смерті населення були зовнішні причини захворюваності та смертності. Від них у 2018 р. померло 548 осіб або 60,5 особи у розрахунку на 100 тис. населення. Найвищий рівень смертності спостерігався від випадкових отруєнь, спричинених отруйними речовинами, від яких померло 117 осіб (12,9 особи на 100 тис. жителів), з них 103 особи (11,4 особи на 100 тис. жителів) або 88% померло від випадкового отруєння та дії алкоголю. Друге місце за кількістю померлих від зовнішніх причин займають навмисні самоушкодження 104 випадки або 11,5 особи на 100 тис. жителів. У цьому підкласі причин смерті 90,4% займають навмисні самоушкодження шляхом повішання, удавлення та задушення (94 випадки або 10,4 особи на 100 тис. населення). Від транспортних нещасних випадків померло 95 осіб (10,5 особи на 100 тис. жителів), серед яких третина – потерпілі, що знаходились у легковому автомобілі, а четверта частина – пішоходи.

На четвертому місці – кількість померлих від захворювань **органів дихання**. До найпоширеніших захворювань органів дихання належать: інфекційний риніт, ангіна, туберкульоз, трахеїт, хвороби мигдалин, бронхіт, астма бронхіальна, пневмонія і багато інших.

Певною мірою росту загальної захворюваності на вище перелічені хвороби могло б зарадити зменшення антропогенного забруднення природного середовища. Цьому можуть сприяти такі заходи: збільшення площ зелених насаджень, раціональне проектування та забудова міста.

Відмова від реалізації ДПТ не змінить загальних тенденцій впливу на стан здоров'я населення та демографічну ситуацію у місті.

4. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

У цьому розділі наводимо загальну картину прогнозованих змін стану довкілля внаслідок реалізації ДПТ, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на відповідній території.

4.1. Кліматична характеристика

Об'єкти, які передбачені реалізацією ДПТ, не викликатимуть значного теплового, радіаційного та електромагнітного випромінювання, не впливатимуть на клімат та мікроклімат проектованої території.

Зростання кількості автотранспортних засобів у районі ДПТ може супроводжуватися появою над проїжджою частиною автомагістралей «острів тепла». Але у даному випадку вони характеризуються нестійкістю унаслідок доброї провітрюваності проспекту Незалежності та вул. Героїв Майдану. Тому зміни клімату не прогножуються.

Крім того, максимальне збереження площ зелених насаджень, формування зелених коридорів та облаштування дворів квітниками та міні-городами сприятиме адсорбції парникових газів у планованій зоні, а прокладання велодоріжок забезпечить зменшення обсягів використання населенням приватного автотранспорту, який є основним джерелом забруднення атмосферного повітря в зоні ДПТ.

Негативний вплив внаслідок реалізації ДПТ не прогнозується.

4.2. Характеристика стану атмосферного повітря

Для забезпечення розрахункової потреби у паркомісцях передбачається розміщення на території ДПТ підземних та багаторівневих паркінгів на 1062 машино-місця та відкритих автостоянок на 340 машино-місць.

Забезпечення потреб у тепловій енергії частини об'єктів нового будівництва передбачається переважно шляхом підключення до мереж газопостачання із встановленням автономного котельного обладнання.

У результаті провадження планованої діяльності викиди в атмосферне повітря будуть надходити:

- а) з димовими газами котлів внаслідок спалювання природного газу;
- б) з вихлопними газами автомобілів під час прогрівання двигунів та маневрування територією відкритих автостоянок.

Очікується надходження в атмосферу сполук азоту, окису вуглецю, двоокису та інших сполук сірки, неметанових летких органічних сполук, метану, сажі, ртуті та її сполуки тощо.

Конструктивні особливості підземних і багаторівневих паркінгів сприятимуть зменшенню негативного впливу на стан повітряного середовища, зокрема кращому розсіванню забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у порівнянні з відкритими стоянками внаслідок облаштування паркінгів системами витяжної вентиляції з організованим викидом через спеціально облаштовані ліхтарі з системою очищення газів.

Влаштування автономних котелень сприятиме економії палива, зменшенню втрат тепла на шляху транспортування теплоносія до споживача, зменшенню надходжень забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Автоматизований режим роботи сучасних котлоагрегатів забезпечує скорочення обсягів викидів під час згорання палива залежно від необхідної температури приміщення та температури зовнішнього повітря.

Проектом ДПТ передбачено ряд заходів щодо оптимізації дорожнього руху, наслідком чого буде зменшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел.

З врахуванням прийнятих технологічних рішень функціонування об'єктів, передбачених ДПТ, слід очікувати, що вплив на стан атмосферного повітря буде знаходитися в допустимих межах. Обсяги викидів будуть визначатися та оцінюватися на наступній стадії проектування.

Крім того, варто звернути увагу на те, що ДПТ заплановано *будівництво велодрому* поруч з територією котельні «Південна-1». *Викиди котельні не впливатимуть на забруднення території велодрому (див. розділ 2).*

У період виконання *будівельних робіт* з метою реалізації ДПТ також прогнозується вплив на повітряне середовище. Джерелами забруднення атмосферного повітря будуть процеси розробки ґрунту, перевантаження сипучих будівельних матеріалів, зварювання, фарбування, а також двигуни внутрішнього згорання будівельних машин та механізмів тощо. При цьому в атмосферне повітря надходитимуть сполуки азоту, окис вуглецю, двоокис та інші сполуки сірки, неметанові леткі органічні сполуки, метан, сажа, пил, бенз(а)пірен, оксиди заліза та марганцю тощо. Точний перелік найменувань забруднюючих речовин та їх обсяг буде визначено на наступній стадії проектування. Можливий вплив будівельної техніки буде зменшений внаслідок формування трьох будівельних черг.

У процесі будівництва забруднення матиме тимчасовий характер і на стан повітряного середовища суттєво не вплине.

Заплановані на ДПТ об'єкти розміщуються на території, яка не зазнає негативного впливу з боку існуючих об'єктів. Реалізація ДПТ на стадіях будівництва та подальшої експлуатації не призведе до погіршення стану атмосферного повітря відносно існуючого рівня. Очікуваний вплив запроєктованих об'єктів на стан атмосферного повітря знаходиться у допустимих межах.

4.3. Характеристика стану водних ресурсів.

На території проектування детального плану передбачене водопостачання від існуючої міської мережі. Для водопостачання проектною територією в залежності від місцевих умов прийнята система: господарсько-питна та протипожежна з подачею води на зовнішнє пожежогасіння з ємностей. Каналізування об'єктів забудови передбачається шляхом підключення до комунальної каналізації КП «Чернівціводоканал».

Організація відведення дощових вод з даної території передбачена відкритим способом (канави, кювети, лотки тощо) з подальшим відведенням у наявні мережі дощової каналізації міста.

На території ДПТ відсутні природні та штучні водотоки. Детальний план території не передбачає створення підприємств, діяльність яких пов'язана з великими обсягами споживання питної води та скидами стічних вод зі специфічним набором забруднення, коли необхідно реалізовувати локальну систему очищення перед їх випуском в каналізаційну мережу міста.

З метою запобігання забрудненню ґрунтів і ґрунтових вод передбачається тверде покриття проїзної частини вулиць, проїздів, відкритих автостоянок тощо.

Отже, внаслідок реалізації ДПТ негативний вплив на водне середовище не прогнозується.

4.4. Характеристика стану геологічного середовища, земельних ресурсів

Реалізація ДПТ сприяє більш раціональному використанню території, реалізації стратегії Генерального плану міста щодо ефективного використання деградованих територій промислових підприємств, які припинили свою діяльність, а саме території колишнього тролейбусного депо.

При опрацюванні ДПТ реалізовані заходи з організації дорожнього руху як на прилеглих автомагістралях, так і безпосередньо на його території: запроєктовані підземні та багаторівневі паркінги, відкриті автостоянки, влаштовані зручні під'їзди до них з магістральних вулиць. Заплановані проєктні рішення загалом сприятимуть зменшенню ризику забруднення ґрунтів викидами автотранспорту.

Під час реалізації ДПТ зміни у якості ґрунтів та негативні геологічні процеси не передбачаються: відбуватиметься механічне порушення ґрунтів на глибину до 6 - 8 м внаслідок риття котлованів під запроєктовані будівлі та підземні паркінги. Після завершення будівництва забудована частина планованої території заощується та озеленюється. Надлишковий ґрунт вивозиться в місця, узгоджені з місцевою владою. На території ДПТ для збору ТПВ обладнуються спеціальні майданчики з контейнерами для роздільного збору відходів (паперу, пластику, скла, металів, органічних відходів).

На житловій частині території планування виконуються роботи, які покращують стан ґрунтів: озеленення, формування дворової інфраструктури з зонами відпочинку та міні-городництва.

Таким чином, негативний вплив на стан геологічного середовища та земельних ресурсів не прогнозується. Всі впливи на ґрунти та геологічне середовище на території ДПТ пов'язані в основному з етапом будівництва. Вони локальні та усуваються після його завершення.

4.5. Характеристика стану рослинного світу

Детальним планом території передбачається максимальне збереження існуючих зелених насаджень. Наявна рослинність використовується так, щоб житлові будинки були інтегровані з природою.

Заплановано створення зелених коридорів в існуючій житловій забудові.

Проєкт ДПТ пропонує використання дворових просторів для міського городництва, звільнивши відповідні території від автостоянок.

Крім того, передбачено створення «зелених дахів» будівель комплексу об'єктів повсякденного обслуговування шляхом організації декоративних садів і квітників.

У процесі будівництва не відбуватиметься впливу на рослинний покрив.

Загалом, вплив реалізації ДПТ на стан рослинного світу можна охарактеризувати як позитивний.

4.6. Характеристика стану тваринного світу

Вплив на наземний тваринний світ, шляхи міграції перелітних птахів не прогнозується. Перспективне будівництво буде здійснюватися в сформованих умовах урбанізованої території, до яких представники тваринного світу вже пристосувалися.

4.7. Характеристика стану акустичного середовища

Реалізація ДПТ не створює суттєвих додаткових джерел шуму. Основна частина автотранспорту відвідувачів ТРЦ буде зупинитися у підземних паркінгах, які повністю ізолюють шум двигунів автомобілів. При цьому потужність запроєктованих відкритих автостоянок не суттєво перевищує існуючу. Тому очікувати суттєвого підвищення рівнів шуму від автотранспорту відвідувачів на етапі функціонування запроєктованого комплексу будівель і споруд не варто.

На етапі проведення будівельних робіт з використанням будівельної техніки слід очікувати формування певного підвищення рівнів шумового забруднення. Однак це питання вирішується внаслідок втілення організаційних заходів, пов'язаних з формуванням трьох черг будівництва. При цьому відпадає потреба концентрування кількості будівельної техніки.

Таким чином, **слід очікувати, що реалізація ДПТ не призведе до підвищення рівнів шуму понад нормативні.**

4.8. Вплив на соціальне середовище, здоров'я населення

Реалізація ДПТ сприятиме покращенню умов життєдіяльності населення, оскільки має на меті реалізацію стратегії Генерального плану міста щодо створення багатофункціональних планувальних утворень із забезпеченням територіально-просторового об'єднання місць проживання і прикладання праці за принципом: «житло-робота-навчання-дозвілля». Шляхом створення додаткових робочих місць вирішується питання зайнятості населення, а також забезпечується можливість працевлаштування поруч з житлом, зменшення інтенсивності щоденних транспортних поїздок тощо.

Створення комфортних умов для проживання мешканців є позитивним аспектом. Проектом ДПТ не передбачається будівництво нової житлової забудови.

ДПТ не передбачає будівництво об'єктів, які б могли негативно впливати на здоров'я населення. Натомість, ним формуються умови для отримання якісних послуг у сфері торгівлі, побутового обслуговування та відпочинку, а також комфортного проживання у його житловій частині завдяки озелененню дворових просторів, облаштуванню зон відпочинку, велодоріжок та прямих шляхів до зон рекреації. Все це сприяє посиленню тенденції здорового способу життя.

Можливий вплив автотранспорту, що рухається магістральними вулицями (проспект Незалежності та вул. Героїв Майдану), а також внутрішнього автотранспорту, що буде концентруватися у паркінгах та на поверхневих автостоянках, не має постійної амплітуди дії, оскільки містяни перебуватимуть на території місцевого багатофункціонального центру лише частину вільного часу і не проживатимуть на цій території постійно.

Отже, *вплив реалізації ДПТ на здоров'я населення міста та соціальне середовище можна характеризувати як позитивний.*

5. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних підприємств дуже важко (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і має опосередкований характер.

Однак у рамках СЕО не обов'язково доводити прямий зв'язок між здоров'ям населення та впливом об'єктів інфраструктури. При цьому достатньо виявити *можливі ризики, пов'язані з реалізацією ДПТ.*

У першу чергу слід відзначити посталу *проблему недоцільності збереження території підприємств, які втратили своє функціональне призначення.* Це стосується території колишнього тролейбусного депо, яка не використовується за призначенням. Такий стан справ призводить до руйнування існуючих будівель і споруд і в цілому до деградації цієї території. Це неприпустимо стосовно центральної частини з великим інвестиційним потенціалом.

Серед ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються ДПТ, слід виділити *акустичне забруднення.* 60 – 80% шумів, що супроводжують людину у житловій забудові, припадають на транспортні засоби. Транспортний шум – одне з найнебезпечніших забруднень наколишнього середовища, оскільки перешкоджає мовному зв'язку, сну, зумовлює ризик пошкодження слуху. Також можливе підвищення артеріального тиску, зміни у ритмі серцевих скорочень, зниження перистальтики шлунку, зниження секреції залоз травної системи, порушення функції щитоподібної залози, кори наднирників, зміни електричної провідності мозку, зменшення статевої активності. Крім того, під впливом шуму можливі соціальні поведінкові проблеми.

Рівень шуму для об'єктів житлового і громадського призначення та інших об'єктів і територій, прирівняних до них, не повинен перевищувати допустимі значення відповідно до ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму», ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій». Для остаточного вирішення комплексу шумозахисних заходів на наступних стадіях проектування необхідно виконати відповідні розрахунки для найближчої житлової забудови, яка входить до території ДПТ.

Крім того, можливий негативний *вплив забруднюючих речовин, що будуть надходити в атмосферне повітря з димовими газами котелень, під час спалювання палива, з вихлопними газами двигунів автотранспортних засобів.*

Загалом при зростанні хімічного забруднення атмосфери речовинами з вихлопними газами двигунів прогнозується збільшення кількості захворювань і тяжкості перебігу таких хвороб, як інсульт, хвороби серця і рак легень, а також

гострих і хронічних респіраторних захворювань, включно з астмою. Для органів дихання характерні алергійні реакції, астма, бронхіт, гайморит, утворення злоякісних пухлин, запалення дихальних шляхів, емфізема. Забруднення повітря вихлопними газами перешкоджає повноцінному диханню. У людей із захворюванням дихальних шляхів проблеми з диханням загострюються. Вихлопні гази дизельних двигунів можуть провокувати хронічне обструктивне захворювання легень, що, за даними ВООЗ, до 2030 року може стати третьою з основних причин передчасної смерті у світі. Вплив шкідливих речовин, що надходять від двигунів автомобілів, може спричинити з боку серцево-судинної системи порушення дихання у вигляді задишки, запаморочення, збільшення прояву ознак стенокардії, інфаркту міокарда, в'язкості крові і, як наслідок, - тромбози, тромбоемболії, кисневе голодування, гіпоксія тканин, а з боку нервової системи – загальне нездужання, підвищену збудливість, сонливість, стійке порушення сну тощо.

Різні компоненти вихлопних газів двигунів транспортних засобів також можуть суттєво впливати на рослини. Так, газоподібні сполуки можуть токсично діяти на протоплазму рослинних клітин, зокрема сірчистий ангідрид здатний пригнічувати процеси фотосинтезу. При концентрації сірчистого ангідриду в атмосфері більше 0,9 мг/м³ листя дерев може ставати бурим з жовтими чи білими (некротичними) плямами, хвоя дерев починає буріти та передчасно опадати; оксиди азоту провокують утворення темно-бурих та чорних плям на листі, червонувато-бурого забарвлення кінчиків глици хвойних рослин. Утворені внаслідок гідратації оксидів азоту та сірки молекули сульфатної та нітратної кислот при контакті з листям рослин можуть викликати їх точкові ушкодження. Пил і сажа здатні закупорювати пори клітин листя рослин, ускладнювати доступ сонячних променів до хлоропластів, що також негативно позначиться на перебігу процесів фотосинтезу, і, як наслідок, сприятиме зниженню приросту рослинної біомаси та зниженню продуктивності.

Тому на наступних стадіях проєктування слід передбачити комплекс заходів щодо дотримання граничнодопустимих концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (використання екологічних чистих видів палива, застосування теплогенеруючого обладнання з мінімальними показниками емісії забруднюючих речовин, виведення димових труб котелень на достатню висоту, обладнання паркінгів системою витяжної вентиляції з очищенням вихлопних газів тощо). Відповідно до ст. 51 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», при проєктуванні, розміщенні, будівництві, введенні у дію нових і реконструкції діючих об'єктів, у процесі їх експлуатації повинна забезпечуватися екологічна безпека, раціональне використання природних ресурсів, додержання нормативів шкідливих впливів на навколишнє природне середовище.

До ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються реалізації ДПТ, також належить *вплив на навколишнє середовище під час будівельних робіт*.

У період виконання будівельних робіт очікується забруднення атмосферного повітря вихлопними газами двигунів внутрішнього згорання будівельних машин та механізмів, забруднюючими речовинами від зварювальних процесів і процесів

різання металу, при розробці ґрунту, перевантаженні сипучих будівельних матеріалів тощо. Роботи з будівництва будуть джерелом додаткового шуму та вібрації.

Щоб запобігти додатковому надходженню забруднюючих речовин в атмосферне повітря та додатковому шумовому навантаженню рекомендовано не допускати роботи автотранспорту та будівельних механізмів у режимі холостого ходу, використовувати сучасні прилади щодо нейтралізації вихлопних газів двигунів внутрішнього згорання, роздільний графік роботи будівельних механізмів, розміщення джерел забруднення на території будівельних майданчиків та об'єкту на нормативній відстані від житлової та громадської забудови, застосування на будівельних майданчиках тимчасових шумозахисних екранів, забезпечення працівників індивідуальними шумозахисними засобами тощо. Конкретні заходи будуть визначені на наступній стадії проєктування, при організації будівельного виробництва.

Організація будівельного виробництва полягатиме у спрямуванні організаційних, технічних, технологічних рішень та інших заходів на реалізацію проєктних рішень щодо будівництва об'єктів з дотриманням вимог законодавства та нормативних документів і забезпечення під час будівництва механічного опору та стійкості конструктивних елементів, що споруджуються, пожежної безпеки, унеможливлення загрози здоров'ю або безпеці людей та шкідливого впливу на навколишнє природне середовище, захисту від шкідливого впливу шуму та вібрації.

Хімічне й акустичне забруднення у період виконання будівельних робіт носитиме тимчасовий, локальний характер і суттєво не вплине на стан повітряного середовища та здоров'я населення.

Виконання будівельних робіт супроводжуватиметься додатковим утворенням *відходів*. Будівельні відходи будуть передаватися в міру їх утворення відповідним підприємствам у сфері поводження з відходами, тому безпосереднього впливу на здоров'я населення не прогнозується. Конкретні підприємства, яким будуть передаватися відходи, будуть визначені на етапі організації будівництва.

Вплив на території з природоохоронним статусом не очікується. Проєктом передбачається максимальне збереження існуючих зелених насаджень та деревної рослинності. Влаштування зелених зон має виключно позитивний вплив на біорізноманіття. Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин у межах проєктування відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території в результаті будівництва/експлуатації об'єкта планової діяльності не прогнозується. Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено. В процесі будівництва об'єктів проєктування вплив на рослинний покрив в основному буде виявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченні рослинного покриву при виникненні аварійних ситуацій.

Об'єкт планової діяльності значно не впливатиме на екологічну ситуацію району та не посилюватиме вже наявні екологічні проблеми даного району.

Ділянка, що розглядається, не відноситься до земель водного фонду, прибережно-захисних смуг, територій історико-культурного, рекреаційного чи оздоровчого призначення.

Стисла оцінка за видами та кількістю очікуваних ризиків впливу (відходів, викидів (скидів), забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення), в результаті виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності наведена у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1.

Відходи	Негативний вплив відсутній. Облаштування майданчиків для роздільного збору твердих побутових відходів.
Поверхневі та підземні води	Негативний вплив відсутній. Водопостачання передбачається з існуючої водопровідної мережі. Водовідведення господарсько-побутових стоків – на очисні споруди КП «Чернівціводоканал». Організація відведення дощових вод з планованої території відкритим способом (канави, кювети) з подальшим відведенням у наявні мережі дощової каналізації.
Ґрунт та надра	Негативний вплив відсутній. Існуючі умови та передбачені заходи дозволяють уникнути негативного впливу на ґрунти.
Атмосферне повітря	Формується додатковий вплив на атмосферне повітря шляхом облаштування запроектованих будівель індивідуальними котлами, спорудження підземних та багаторівневих паркінгів та відкритих автостоянок. Цей вплив мінімізується шляхом облаштування індивідуальних котелень запроектованих будівель сучасними енергоощадними котлами, підземних паркінгів – комплексом витяжної вентиляції з системою очищення вихлопних газів і розсіюючими викидними ліхтарями.
Акустичний вплив	Формується додатковий вплив на акустичне середовище. Під час <i>будівництва</i> акустичний шум пов'язаний пересуванням техніки, виконанням земляних робіт тощо. Під час <i>експлуатації</i> запроектованих об'єктів - з автотранспортом, що акумулюється в підземних та багаторівневих паркінгах та на відкритих автостоянках. Його вплив зменшується за рахунок облаштування зелених екранів та організації руху як з боку діючих автомагістралей для заїзду, так і маневруванням на планованій території.
Світлове, теплове та радіаційне забруднення	Очікування впливу не передбачається.
Флора та фауна	Негативний вплив на флору та фауну не передбачається. Позитивними рішеннями є облаштування на території планованої діяльності в загальногромадському просторі зелених зон, зелених дахів на окремих запроектованих будівлях; у житловій забудові зелених коридорів, які сполучають з рекреаційними зонами міста, вело доріжок, внутрішньодворових зелених утворень (квітників, міні городів).
Геологічне середовище	Негативний вплив відсутній.
Кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів)	Негативний вплив на кліматичні фактори відсутній. Викиди парникових газів знаходяться у звичайних концентраціях, високотемпературні джерела викидів відсутні.

Технологічні ризики / аварії що можуть вплинути на здоров'я населення	Технологічні ризики відсутні. Заплановані інфраструктурі об'єкти соціальної сфери, які характеризуються невеликими технологічними ризиками і зонами поширення аварійних ситуацій у разі їх виникнення.
---	---

6. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є:

- Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015),

- Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Зокрема, одним з показників цілі 4 Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління» є показник «Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків».

Стратегія розвитку системи управління державними фінансами на 2017– 2020 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 року № 142-р, основною метою є створення надійної бази для стратегічного та бюджетного планування як на короткостроковий, так і на середньостроковий період. Прогнозування повинно бути технічним неупередженим процесом, що забезпечуватиме реалістичні очікування щодо темпів розвитку економіки та впливу реформ як в суспільстві, так і для головних розпорядників бюджетних коштів під час планування їх діяльності.

План заходів на 2018 – 2020 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.09.2018 № 733, що визначає цілі державної регіональної політики та основні завдання центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, спрямовані на досягнення зазначених цілей, а також передбачає узгодженість державної регіональної політики з іншими державними політиками, які спрямовані на територіальний розвиток.

Сучасна стратегія розвитку міст України повинна передбачати забезпечення екологічної безпеки та зниження негативного впливу на довкілля, збільшення площ зелених зон загального користування та озеленених територій, оптимізацію територіального розміщення промислових підприємств, в т.ч. винесення за межі міст екологічно небезпечних підприємств тощо.

Виконання ДПТ пов'язано з необхідністю деталізації проєктних рішень Генерального плану розвитку м. Чернівці, коригування або уточнення окремих його положень, реалізації стратегії Генерального плану міста щодо ефективного використання деградованих територій промислових підприємств, що припинили або перепрофілювали свою діяльність тощо. Цим ДПТ вирішуються питання подальшого використання території колишнього тролейбусного депо в рамках густонаселеного житлового мікрорайону, який на сучасному етапі продовжує розширюватися шляхом забудови прилеглих вулиць (вул. Рівненська, Небесної Сотні тощо).

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені вимогами чинного законодавства. Вони зобов'язують під час розробки ДПТ:

- забезпечити дотримання просторово-планувальними рішеннями нормативних санітарно-захисних зон, санітарних розривів згідно вимог Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів ДСП № 173-96, протипожежних відстаней, охоронних зон навколо (вздовж) об'єктів транспорту, зв'язку, енергетичної системи, інженерних комунікацій тощо;

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря,

- вживати заходи щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів відповідно до вимог ст. 10 Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;

- здійснювати відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо запобігання утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами, відповідно до вимог ст. 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення»;

- забезпечити безперебійне водопостачання планованої забудови шляхом виконання гідравлічних розрахунків для перевірки пропускної спроможності існуючих та визначення діаметрів нових водопровідних мереж;

- виконати каналізування проєктної забудови з будівництвом нових внутрішньоквартальних та вуличних мереж;

- передбачити випереджаюче забезпечення запроектованих об'єктів житлово-громадського будівництва інженерними мережами централізованого водопостачання та водовідведення;

- забезпечити виконання заходів щодо запобігання забрудненню та виснаженню водоносних горизонтів;

- забезпечити дотримання якості питної води з централізованої системи водопостачаннями нормативам, визначеними ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною»;

- забезпечити плановану територію централізованою планово-регулярною санітарною очисткою із запровадженням системи роздільного збирання відходів відповідно до «Методики роздільного збирання побутових відходів», затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.08.2011 №133;

- дотримуватися визначених Законом України «Про тваринний світ» вимог та принципів охорони тваринного світу;

- здійснювати видалення зелених насаджень виключно з урахуванням вимог Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 № 1045;

- здійснювати повноцінну компенсаційну висадку зелених насаджень, які підлягатимуть видаленню згідно з вимогами ст. 28 Закону України «Про благоустрій населених пунктів»;

- дотримуватися при плануванні та виконанні озелення вимог ДБН Б.2.2-5:2011, Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105.

Відповідно до частини 3 ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим для зміни цільового призначення земель сільськогосподарського призначення (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля), забору води з водних об'єктів більше 300 кубічних метрів на добу, будівництва житлових кварталів (комплексів багатоквартирних житлових будинків) у межах населених пунктів, якщо не передбачено їх підключення до централізованого водопостачання та/або водовідведення, будівництва (облаштування) автостоянок на площі не менше як 1 гектар і більше як на 100 паркомісць. Відповідно до ч. 4 ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» розпочинати провадження планованої діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності забороняється. Зміну цільового призначення земельних ділянок проводити відповідно до вимог, визначених ст. 20 Земельного кодексу України.

При розробленні ДПТ житлової і громадської забудови, обмеженої вулицями Орлика Пилипа, Героїв Майдану, проспектом Незалежності та житловим проїздом, максимально враховані перелічені нормативні вимоги чинного законодавства у сфері містобудування, екології, санітарної гігієни тощо.

Під час підготовки ДПТ передбачено такі *шляхи врахування природоохоронних зобов'язань*:

- максимальне збереження природного ландшафту;
- проведення дослідження ґрунтових характеристик на предмет можливості розміщення запроєктованих будівель;

- забезпечення наявності законодавчо встановлених санітарно-захисних зон щодо об'єктів, розміщення та експлуатація яких передбачає необхідність їх винесення в натуру;
- організація системи роздільного збору відходів та їх своєчасного видалення, загальне упорядкування території;
- організація системи збору і відведення дощових стоків;
- підключення до систем централізованого водопостачання і водовідведення міста;
- максимальне збереження існуючих площ зелених насаджень.

Більш конкретно та системно відповідні законодавчі вимоги до новостворених об'єктів будуть опрацьовуватися на наступних етапах проєктування.

7. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО-ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3 – 5 ТА 10 – 15 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов'язаним з впливом проєкту на екосистему і вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови. Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які впливають одночасно протягом тривалого періоду часу поступово накопичуючись, підсумовуючись можуть викликати значні наслідки. Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують її можливість їх асиміляції або трансформації.

Оцінка ймовірного впливу планованої діяльності на довкілля відповідно до контрольного переліку наведена у таблиці 7.1.

Оцінка ймовірного впливу планованої діяльності на довкілля відповідно до контрольного переліку

Таблиця 7.1.

Чи може реалізація проєкту спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшен- ня стану
	так	Ймо- вірно	ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		●		+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		●		+
Погіршення якості атмосферного повітря			●	
Появу джерел неприємних запахів			●	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			●	
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			●	
Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			●	
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			●	
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			●	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			●	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			●	
Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			●	
Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			●	
Забруднення підземних водоносних горизонтів			●	
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів			●	
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			●	
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			●	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			●	
Утворення або накопичення радіоактивних відходів			●	
Земельні ресурси				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару		●		
Посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			●	

Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			●	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			●	
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			●	
Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			●	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			●	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			●	
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			●	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			●	
Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей			●	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			●	
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			●	
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			●	
Вплив на стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			●	
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему. Зміни в структурі транспортних потоків			●	
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			●	
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			●	
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			●	
Екологічне управління та моніторинг				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			●	
Погіршення екологічного моніторингу			●	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			●	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			●	
Інше				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			●	
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			●	

Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			●	
Суттєве порушення якості природного середовища			●	
Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			●	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			●	

На основі оцінок, наведених у табл. 7.1, зроблено висновки щодо ймовірного впливу ДПТ на окремі складові довкілля. Останні наведені у табл. 7.2.

Ймовірний вплив ДПТ на складові довкілля

Таблиця 7.2.

Складові довкілля	Ймовірний вплив ДПТ
Атмосферне повітря	У результаті реалізації ДПТ можливе збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок облаштування запроєктованих будівель індивідуальними котельнями та будівництва підземних та багаторівневих паркінгів та наземних автостоянок. З огляду на орієнтовні обсяги викидів, що сформуються внаслідок реалізації ДПТ, погіршення стану атмосферного повітря не очікується.
Водні ресурси	ДПТ не передбачає створення водоемних підприємств та підприємств зі специфічними скидами забруднюючих речовин. Підключення проєктованих будівель до систем водопостачання та водовідведення не призведе до виникнення дефіциту води у місті та збільшення навантаження на каналізаційні мережі та погіршення якості очищення стічних вод. Територія ДПТ не має загроз щодо її підтоплення внаслідок злив та паводків.
Відходи	У результаті реалізації ДПТ можливе збільшення кількості ТПВ. Але вони одразу зазнають роздільного збору, що у цілому ініціюватиме зменшення обсягів відходів, які підлягають прямому видаленню на полігон ТПВ.
Земельні ресурси	У результаті реалізації ДПТ здійснюється механічне порушення ґрунтового шару і можливе його часткове вивезення за межі території будівництва. Змін у геологічній структурі, у структурі земельного фонду, у рельєфі при цьому не передбачається.
Біорізноманіття та рекреаційні зони	ДПТ не передбачає впливу на існуючі рекреаційні зони, максимально зберігає сформоване біорізноманіття. Позитивним наслідком реалізації ДПТ є формування прямих зв'язків (зелених коридорів) з об'єктами рекреації, велодоріжок, зелених прибудинкових зон для відпочинку та городництва.
Культурна спадщина	Прямих зв'язків території планування з об'єктами культурної спадщини немає.
Населення та інфраструктура	Цей ДПТ – прямий інфраструктурний об'єкт, який передбачає покращення якості побутових та оздоровчих послуг для населення міста. Він не передбачає появи нових ризиків для здоров'я, а навпаки, сприяє формуванню здорового способу життя.

Екологічне управління, моніторинг	Реалізація ДПТ не передбачає послаблення правових та економічних механізмів у галузі екологічної безпеки. Всі інструменти екологічного управління і вимоги до проведення моніторингових спостережень зберігаються у рамках чинного екологічного законодавства.
Кумулятивний вплив	Ймовірність того, що реалізація ДПТ призведе до значного впливу внаслідок кумулятивної дії різних негативних факторів, незначна.

Отже, реалізація ДПТ не супроводжується появою значних екологічних наслідків для довкілля. Водночас реалізація багатьох проєктних рішень ДПТ сприятиме покращенню екологічної ситуації та здоров'я людей.

Реалізація ДПТ має певні сильні та слабкі сторони і формує відносно зовнішнього середовища позитивні можливості й загрози. Відповідний розгляд таких наслідків проводиться з використанням так званого SWOT-аналізу території планування (див. табл. 7.3).

SWOT-аналіз території планування

Таблиця 7.3

Внутрішнє середовище	
Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Облаштування громадського багатофункціонального центру місцевого значення на перетині магістральних вулиць міста у густонаселеному житловому масиві, який має перспективу подальшої забудови. 2. Наявність розвиненої інженерної інфраструктури, можливість її використання. 3. Асиміляція у заплановану інфраструктуру міста деградованої території колишнього тролейбусного депо. 4. Покращення житлової привабливості мікрорайону, що входить до ДПТ шляхом нових просторових рішень і створення необхідної внутрішньодворової інфраструктури 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення кількості автомобілів відвідувачів центру і, як наслідок, підвищення щільності руху прилеглими автомобільними дорогами та на території планування.
Зовнішнє середовище	
Можливості (O)	Загрози (T)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Залучення інвестицій на інфраструктурні проєкти. 2. Розвиток транскордонного співробітництва регіону. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загрози під час реалізації ДПТ відсутні.

Таким чином, реалізація на території планування громадського багатофункціонального центру місцевого значення має більше переваг та можливостей, ніж слабких сторін і загроз.

8. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проектом детального плану території передбачаються такі заходи:

- проведення комплексу заходів з інженерної підготовки та впорядкування поверхневого стоку території;
- забезпечення на сельбищній території акустичного режиму, що відповідає гігієнічним нормативам шляхом застосування містобудівних, будівельних та конструктивних рішень, адміністративно-організаційних заходів;
- дотримання санітарно-захисних зон, санітарних і пожежних розривів від об'єктів, які потребують їх облаштування (котельня «Південна-1», підземні та багаторівневі паркінги, відкриті автостоянки, будівлі громадського спрямування тощо) та створення захисних рослинних поясів;
- зниження рівня забруднення атмосферного повітря від автомобільного транспорту за рахунок раціональної організації системи дорожнього руху, облаштування підземних та багаторівневих паркінгів витяжними системами вентиляції з очищенням та засобами розсіювання вихлопних газів;
- зниження рівня забруднення атмосферного повітря від опалювального обладнання запроектованих будівель шляхом встановлення сучасних котельних установок з високим коефіцієнтом використання палива і можливістю автоматичного управління температурним режимом у приміщеннях;
- заходи щодо захисту від акустичного забруднення вздовж дорожньо-вуличної мережі;
- розширення мережі та благоустрій внутрішньо-квартального озеленення житлової частини ДПТ (зелені коридори, облаштування внутрішньо-дворового простору зеленими і відпочинковими зонами);
- облаштування велодоріжок і прямих сполучень (коридорів) з існуючими зонами рекреації;
- асиміляція деградованої території тролейбусного депо в інфраструктурне рішення ДПТ.

9. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві об'єктів доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огорожуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії тощо.

Планована діяльності передбачає будівництво об'єктів громадського призначення у густонаселеному житловому мікрорайоні м. Чернівці, що

обмежений вулицями Орлика Пилипа, Героїв Майдану, проспектом Незалежності та житловим проїздом.

Вибір земельної ділянки під будівництво обґрунтовано наступним:

- екологічні, санітарно-епідемологічні, протипожежні і містобудівні обмеження щодо планувальної діяльності об'єктом проектування витримуються;
- ділянка не належить до пам'яток культурної спадщини, археологічних територій.

Основний варіант розміщення повністю задовольняє всім вимогам до планованої діяльності.

Розміщення об'єкта планованої діяльності на інших територіях є недоцільним у зв'язку з тим, що будівництво планується здійснювати на території з існуючою дорожньо-транспортною та інженерною інфраструктурою.

Реалізації будівництва об'єктів громадського призначення приведе до економічного розвитку району міста, а негативні фактори впливу на оточуюче середовище при функціонуванні об'єкту можна оцінити як незначні при дотриманні усіх вимог і норм будівництва й експлуатації.

Вибір виправдальних альтернатив планованої діяльності ґрунтується на характеристиці існуючого стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та орієнтовних прогнозних змінах цього стану, якщо ДПТ не буде затверджено, приведених у розділі 3, та прогнозу ймовірних змін стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я внаслідок реалізації ДПТ, наданому у розділі 4.

Як альтернатива розглядалась відмова від будівництва об'єкту, що проектується – «нульовий» варіант. У разі припущення «нульового» сценарію вказані у розділі 5 **проблеми залишатимуться невирішеними.**

Для наочності обґрунтування необхідності затвердження передбачених ДПТ рішень у таблиці 9.1 представлені основні характеристики ймовірного впливу на стан довкілля, в т.ч. на здоров'я населення за альтернативним варіантом.

Характеристика ймовірного впливу в результаті запропонованих рішень

Таблиця 9.1.

Компоненти довкілля	Ймовірний вплив		Коментарі
	«нульова альтернатива»	Реалізація ДПТ	
Клімат	0	0	Вплив не очікується
Повітряне середовище	1	0	0 – шляхом розвитку велосипедної інфраструктури, організації системи дорожнього руху автомобілів, будівництва підземних паркінгів із системою вентиляції та очищення вихлопних газів
Водне середовище	0	0	Суттєві впливи не прогножуються
Геологічне середовище, земельні ресурси	1	+1	+1 - з урахуванням заходів з інженерної підготовки території, за рахунок більш раціонального використання земельних ресурсів

Рослинний світ	1	+1	+1 – шляхом зниження рівня забруднення атмосфери, заходів із благоустрою, максимального збереження площ озеленення
Тваринний світ	0	0	Вплив не очікується
Навколишнє соціальне середовище, у т.ч. здоров'я населення	1	+2	+2 – шляхом покращення соціально-побутових умов та зменшення ризику погіршення стану здоров'я
Території з природоохоронним статусом	0	0	Вплив не очікується
Транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	0	0	Відсутні

Примітка: шкала оцінки в балах: 2 – значний негативний вплив, 1 – помірний негативний вплив на довкілля, 0 – вплив не очікується, +1 – помірний позитивний вплив, +2 – значний позитивний вплив, ? – високий ступінь невизначеності.

Отже, при «нульовому» варіанті подальший стабільний розвиток території в межах ДПТ проблематичний, і ця альтернатива призведе до погіршення екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, погіршення якості атмосферного повітря, водних ресурсів, стану здоров'я населення тощо.

Крім того, відмова від реалізації будівництва перешкодить пришвидшенню розвитку економіки міста.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

- 1) аналіз слабких та сильних сторін проекту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:
 - проаналізовано природні умови територій, яка межує з ділянками розміщення планової діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості територій та інших компонентів природного середовища;
 - розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення атмосферного середовища;
- 2) оцінка можливих змін у природних та антропогенних екосистемах внаслідок реалізації ДПТ;
- 3) аналіз комплексу компенсаційних заходів для зниження виявлених негативних наслідків впливу на довкілля під час реалізації ДПТ та функціонування об'єктів планованої діяльності.

Основні проблеми здійснення СЕО:

- недостатність відомостей щодо інвестиційних намірів будівництва в межах території ДПТ;
- недостатність на даному етапі вихідних даних для більш повної характеристики прогнозного забруднення довкілля, зокрема щодо викидів забруднюючих речовин, що унеможлиблює виконання орієнтовних кількісних характеристик по певним напрямкам діяльності, проведення прицільних розрахунків очікуваного забруднення приземного шару атмосфери.

10. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Мета екологічного та соціального моніторингу проєктованого об'єкту полягає у забезпеченні неухильного дотримання вимог законодавства під час його будівництва й експлуатації, а також втіленні всіх заходів щодо мінімізації впливу на навколишнє середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів і наслідків успішно втілюються, є ефективними та достатніми.

Екологічний і соціальний моніторинг передбачає можливі екологічні загрози та/або виявляє впливи, що не були передбачені раніше. Програма екологічного моніторингу працює під час будівництва та експлуатації об'єкту.

Моніторинг включає реалізацію таких етапів:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. Візуальний огляд;
4. Регулярний відбір зразків та їх дослідження;
5. Оприлюднення потрібної інформації та співпраця з громадою, що попадає в зону впливу об'єкту планової діяльності;
6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу, та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище;

Реалізація будівництва об'єктів, запланованих ДПТ, передбачає виконання відповідного плану моніторингу на етапі будівництва та експлуатації таких компонентів навколишнього середовища, як повітря, ґрунт, відходи, шум, рослинний і тваринний світ, соціальне середовище. Виконання зовнішнього моніторингу об'єкту здійснюється силами місцевих органів (обласного центру з гідрометеорології, санітарного нагляду та екології).

11. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Цей розділ не опрацьовувався, оскільки обсяги викидів забруднюючих речовин (у тому числі парникових газів), впливи на клімат та мікроклімат від

об'єкта ДПТ незначні і не формують негативних наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення.

12. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-11 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Територія планованої діяльності знаходиться у межах вулиць Орлика Пилипа, Героїв Майдану, проспекту Незалежності та житлового проїзду. З огляду на місцезоположення ця територія визначена перспективною для розвитку як громадського багатофункціонального центру місцевого значення.

Територія планування охоплює майданчик торговельного центру «Майдан»; виробничий майданчик колишнього тролейбусного депо, який втратив своє функціональне призначення після будівництва нового депо по вул. Комунальників; майданчик котельні «Південна-1» МКП «Чернівцітеплокомуненерго»; майданчик фізкультурно-оздоровчого центру «Sport Life» та існуючу багатоквартирну житлову забудову між проспектом Незалежності та вул. Орлика Пилипа до першого житлового проїзду, що сполучає ці вулиці.

Детальний план території (надалі - ДПТ) не змінює існуюче функціональне використання окремих земельних ділянок та їх категорій, а лише створює умови для подальшого зонування території відповідно до Плану зонування.

Орієнтовна площа ДПТ складає 17,0 га.

Під час реалізації проєкту передбачено будівництво торговельно-розважального центру, готелю та комплексу об'єктів повсякденного обслуговування з озелененням та створенням територій рекреації, офісів з паркінгами та тимчасовими автостоянками. Проєктом формуються природні простори для різноманітного відпочинку та зручні маршрути пересування за умов інтеграції природи та перепрофілювання колишніх промислових зон.

Рельєф території проєктування відносно спокійний, придатний для планування і забудови, не потребує значних заходів з інженерної підготовки території. Вертикальне планування території, що проєктується, вирішене з урахуванням максимального збереження існуючого рельєфу.

Детальним планом території передбачається максимальне збереження наявних зелених насаджень. Заплановано створення в існуючій житловій забудові коротких шляхів та зелених коридорів для мобільності як всередині житлового кварталу, так і для сполучення з існуючими рекреаційними зонами, зокрема, з парком «Жовтневим», оформлення дворових просторів, облаштування зручної велосипедної інфраструктури та велодрому тощо.

Територія опрацювання має чітко сформовану вуличну мережу. По ній проходять дороги та проїзди з твердим покриттям.

Транспортна доступність до території проєктування ДПТ здійснюється з трьох автомобільних доріг, які безпосередньо примикають до території проєктування. Основний транспортний потік в межах території опрацювання проходить по магістральних автомобільних дорогах місцевого значення – проспект Незалежності та вул. Героїв Майдану.

Основна мета проєкту:

- реалізація стратегії Генерального плану міста щодо ефективного використання деградованих територій промислових підприємств, що припинили свою діяльність, створення багатофункціональних планувальних утворень із забезпеченням територіально-просторового об'єднання місць проживання і прикладання праці за принципом: «житло-робота-навчання-дозвілля», кварталу сучасного житла з об'єктами обслуговування та громадським центром районного рівня з об'єктами загальноміського значення, які повинні відповідати нинішнім тенденціям вітчизняного і світового містобудування, мати високу інвестиційну привабливість;

- створення комфортних умов для проживання мешканців – забезпечення установами і підприємствами обслуговування, місцями постійного зберігання автомобілів, нормативним рівнем озеленення, забезпечення можливості працевлаштування за різними видами економічної діяльності поруч з житлом, зменшення інтенсивності щоденних транспортних поїздок та ін.;

- формування повноцінного високоякісного життєвого середовища.

Заплановані на ДПТ об'єкти розміщуються на території, яка не зазнає негативного впливу з боку існуючих об'єктів, здатних формувати певні обсяги викидів від стаціонарних джерел забруднення (котельня «Південна-1» МКП «Чернівцітеплокомуненерго», АЗС WOG, АЗС ПАТ «Укрнафта»).

Очікувані наслідки реалізації ДДП для компонентів довкілля:

- клімат – наслідки не прогнозуються;
- стан атмосферного повітря – внаслідок додаткового спалювання природного газу для забезпечення теплом запланованих об'єктів, збільшення кількості місць для зберігання автомобілів очікується збільшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферу, проте прийняті заходи з енергозбереження, конструктивні особливості паркінгів сприятимуть зменшенню негативного впливу, зокрема кращому розсіюванню забруднюючих речовин в атмосферному повітрі тощо; завдяки раціональній організації системи дорожнього руху очікується зниження рівня забруднення атмосферного повітря від автотранспорту;

- стан підземних вод – наслідки не прогнозуються
- стан поверхневих вод – наслідки не прогнозуються;
- стан геологічного середовища, земельних ресурсів – наслідки можна охарактеризувати як позитивні, оскільки проєкт ДПТ передбачає більш раціональне використання території (асиміляція до міського простору колишнього тролейбусного депо); заходи з інженерної підготовки території, направлені на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів;

- стан рослинного світу – наслідки позитивні шляхом максимального збереження існуючих площ озеленення, формування зелених коридорів до зон рекреації, оформлення внутрішнього дворового простору житлового мікрорайону квітниками та міні-городами, озеленення дахів частини запроєктованих будівель;

- стан тваринного світу – наслідки не прогнозуються;
- соціальне середовище, здоров'я населення – наслідки можна охарактеризувати як позитивні, оскільки передбачається формування в існуючій житловій забудові міста об'єктів соціальної інфраструктури, направлених на

здоровий спосіб життя (велодром, велодоріжки, оздоровчі та відпочинкові заклади), внутрішньо дворові відпочинкові зони, посилюється зв'язок з існуючими зонами рекреації;

- території та об'єкти природно-заповідного фонду України – наслідки не прогнозуються;

- транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – відсутні.

Реалізація запроєктованих об'єктів приведе до економічного розвитку району ДПТ, а негативні фактори впливу на довкілля під час функціонування запланованих об'єктів можна оцінити як незначні при дотриманні усіх вимог і норм будівництва та експлуатації.